

KÜRD DİPLOMAT xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır.
Heydər Əliyev

DİPLOMAT

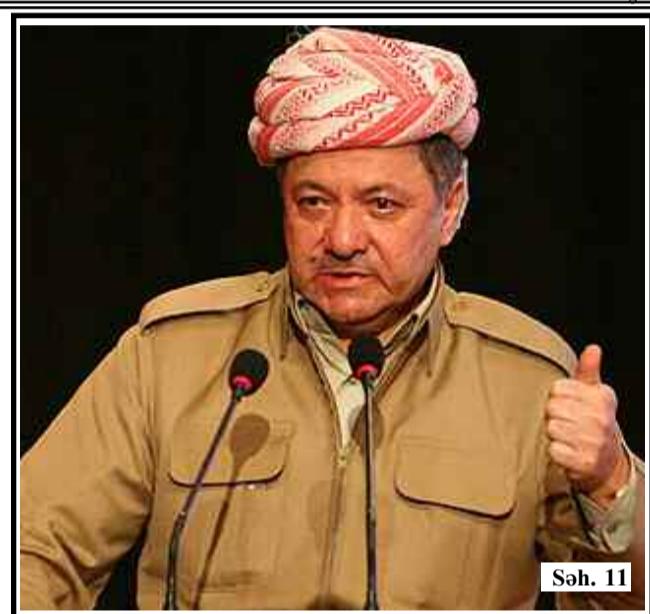
№ 30 (494) 08-14 Tebax, Avqust sal. il 2022

*Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û sîyasî*Qiyməti: 40 qəpik
Həjaye:

Ji meha şûbatê sala 2003-a tê weşandin

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslami çox ağır dardan!Qədim Avropanın xacpərəstləri,
Yüz illər sindirmiş göy məscidləri.Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kurdün dərgahına daim baş əyər.

Sabahaddin Eloğlu

Səh. 2

Səh. 10

Səh. 11

Prezident İlham Əliyev "Ağsu Aqropark"ın fəaliyyəti ilə tanış olub

Nêçîrvan Barzanî pêşwazî li
Konsulê Giştî yê Almanyayê kirHevpeymaniya Fetih: Tenê Barzanî
dikare xitimandina siyasi bidawî bîne

Səh. 4

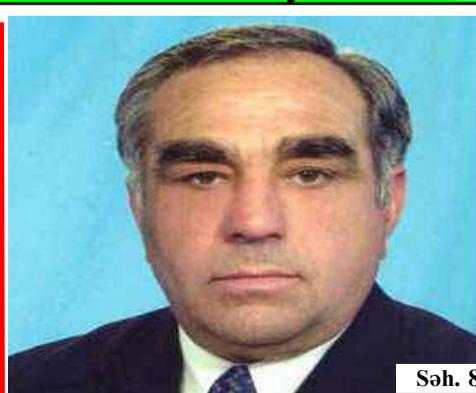
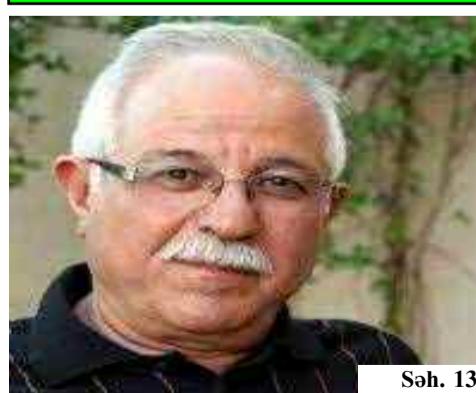
Səh. 18

Səh. 19

Səh. 3

Müşfiq Məmmədli: Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərzəq
tahlikəsizliyimizin möhkəmlənməsində mühüm rol oynayacaqВ Казахстане прошла церемония открытия памятника
академику Князю Ибрагимовичу МирзоевуПремьер-министр: Власти Курдистана поддерживают диалог о
восстановлении доверия между всеми иракскими сторонамиƏziz Əlekberli: "Qərbi Azərbaycandan
deportasiya edilənlərin sayı 5 milyondan çoxdur"Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva İsmayıllı rayonunda "Basqal" Dövlət
Tarix-Memarlıq Qoruğu ərazisində aparılan və icrası nəzərdə tutulan tikinti-bərpa işləri ilə tanış olublar"Bir Gün Mahnılarının qorxulu olmadığını anlayacaqlar"
Səh. 6ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN "ŞƏRƏFNAMƏ"
ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ13 Tebaxê li Goryacîy Klyûçê şahiyek ji bo
158 saliya avabûnê vê bajarî hate derbazkirin
Səh. 7

Ji Ermenistanê heta Kazakistanê axîneke ji kezebê

СМИ: член КСИР должен был получить
\$1 млн за организацию убийства Помпео
Səh. 18

Səh. 13

Səh. 8

Səh. 13

Səh. 9

Hiqûqa Serok Barzani: Hiqûqa Pêwendiyên Beşen
Kurdistanê û Partiyê Kurdistanê, Dijitiya PKK...Sırguna - Nefikirina
Kurdên QazakîstanêEm dikarin ji PKKê aciz bin, lê nabê
em li Sûri Kurda ji derve bihêlin!Bolton: İran gefeke mezin e û divê helwesta
Washingtonê li diji Tehranê bihêztir be

Prezident İlham Əliyev "Ağsu Aqropark"ın fəaliyyəti ilə tanış olub

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev avqustun 12-də Ağsu rayonunda "Ağsu Aqropark" Qapalı Səhmdar Cəmiyyətinin fəaliyyəti ilə tanış olub.

"Ağsu Aqropark" QSC-nin baş direktoru Atababa İsayev dövlətimizin başçısına görülən işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, 2018-ci ildən heyvandarlıq və əkinçilik sahəsi üzrə fəaliyyətə başlayan "Ağsu Aqropark"ın ümumi ərazisi 1843 hektar olmaqla layihə dəyəri 18 milyon manatdır. Aqroparkın tikiñaltı sahəsi 10 hektar təşkil edir. Yerli mütəxəssislərə önem verən Qapalı Səhmdar Cəmiyyəti əhalinin məşğulluğunun təmin edilməsini mühüm bir vəzifə kimi öz üzərinə götürüb. Hazırda burada 200-ə yaxın daimi işçi çalışır, mövsümdən asılı olaraq 240-250 nəfər işlə təmin edilir.

Qeyd edildi ki, müəssisənin infrastruktur təminatının yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm işlər görülüb, ümumilikdə 34 kilometr uzunluğunda yeni yol çəkilib, mövcud yollar yenidən qurulub. Aqroparkın elektrik enerjisi ilə təmin edilməsi məqsədilə Ərəbmehdibəy kəndi ərazisində 1 elektrik stansiyası, 2 ədəd 630 kilovoltluq, 1 ədəd 100 kilovoltluq, 1 ədəd 35 kilovoltluq, ümumilikdə isə 7 ədəd transformator məntəqəsi quraşdırılıb. Bununla yanaşı, 45,4 kilometrlik elektrik xətti çəkilib, rabitə, SIP kabelləri yenilənib, işıqlandırma işləri görülüb. Həmçinin Girdimançay üzərində müasir körpü tikilərək istifadəyə verilib, müəssisənin

gazla təmin olunması məqsədilə 33 kilometr uzunluğunda qaz xətti çəkilib.

yaxşılaşdırılır. Əkin sahələrinin suvarılması məqsədilə Yuxarı Şirvan kanalının suyunun səmərəli

traktor və kombayn, 133 digər kənd təsərrüfat texnikasından ibarət nəqliyyat-texnika parkı

artmasında və ölkənin ixrac potensialının güclənməsində əhəmiyyətli rol oynayır.

sisədə 4 milyon litr süd istehsal olunur.

Diqqətən çatdırıldı ki, aqroparkın ərazisindəki torpağın münbitliyinin artırılması məqsədilə orqanik və mineral gübərlərdən istifadə edilir. Torpağın üst qatında lazer seviyyələndirmə texnikası ilə hamarlama işləri aparılıb, drenaj kanalları çəkilərək şoranlıq problemi həll edilib, nəticədə 1600 hektardan artıq torpaq sahəsi əkin üçün yararlı hala getirilib. Həmin ərazidə yüksək məhsuldarlığı olan qarğıdalı, arpa, buğda, noxud, həmçinin yonca, vələmir kimi yem bitkiləri əkilib, ot örtüyü

cavab verən pivot suvarma sistemləri qurulub. Əkinçilikdə növbəlilik sistemi tətbiq edilir. Həmçinin toplanılan silosun saxlanması məqsədilə ərazidə 16 min tonluq beton silos quyuları və 13 min 500 kubmetr taxılsaxlama anbarları tikilib. Aqroparkda saatda 5 ton yem istehsal edən, avadanlığı Türkiyədən getirilən zavod istifadəyə verilib.

Məlumat verildi ki, müəssisənin ərazisində toxumçuluq təsərrüfatı da fəaliyyət göstərir. Toxumçuluq təsərrüfatı il ərzində 10 min ton toxum təmizləmək gücünə malikdir. Müəssisədə 38

inkişafının təmin olunması məqsədilə həyata keçirilən tədbirlər çərçivəsində elmi yanaşma, qabaqcıl texnologiya və təcrübənin tətbiqi ilə yaradılan aqroparklar ölkəmizdə əraq təhlükəsizliyinin möhkəmlənməsinə, idkaldan asılılığının azaldılmasına, regionların tarazlı inkişafının və əhalinin məşğulluq səviyyəsinin yüksəldilməsinə, həmçinin emal sənayesinin yerli xammalla təminatının yaxşılaşdırılmasına mühüm töhfələr verir. Aqroparkların yaradılması aqrar sahədə inkişafi sürətləndirməklə bərabər, ixracyönümlü məhsulların sayının

struktur təminatı dövlət vəsaiti hesabına həyata keçirilir.

Aqroparklar məşğulluq səviyyəsinin artırılmasında da mühüm rol oynayır. Hazırda aqroparklarda ümumilikdə 4491 işçi daimi, 6303 işçi isə mövsümi işlə təmin olunub. Gələcəkdə əlavə 4672 iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur.

Artıq ölkədə 44 aqropark fəaliyyətə başlayıb, digərlərində isə layihələndirmə işləri aparılır. Bu aqroparklardan biri de Ağsu rayonunun Çiyini kəndində "Ağsu Aqropark" QSC tərəfindən yaradılmış aqroparkdır.

Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva İsmayıllı rayonunda "Basqal" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu ərazisində aparılan və icrası nəzərdə tutulan tikinti-bərpa işləri ilə tanış olublar

Avqustun 12-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva İsmayıllı rayonunda "Basqal" Dövlət Tarix-Memarlıq Qoruğu ərazisində aparılan və icrası nəzərdə tutulan tikinti-bərpa işləri ilə tanış olublar.

Azərbaycan Dövlət Turizm Agentliyinin sədri Fuad Nağıyev dövlətimizin başçısına və birinci xanımı görülen işlər barədə məlumat verdi.

Bildirildi ki, Şeyx Məhəmməd məscidinin içərisində, Bazar meydənında, Qalabaşı ərazisində aparılan fundamental arxeoloji tədqiqatlar nəticəsində tarixi Basqal qalasının divarlarının yeri aşkar edilib, XVII əsre aid edilən tarixi hamamın ətrafında Azərbaycanın ən qədim kanalizasiya sistemlərindən biri hesab olunan kürəbənd sisteminin işləmə principi aşkar çıxarılib. Şeyx Məhəmməd məscidinin dəqiq yaşı tam şəkildə təyin edilərək mədəni qatları haqqında ilk dəfə tədqiqat işləri aparılıb, çoxsaylı maddi-mədəniyyət nümunələri tapılırla rətədəqiq edilib və qorucson muzey fonduna təhvil verilib.

Qeyd edildi ki, etnoqrafik və elmi-tarixi araşdırımlar nəticəsində Basqalın tarixi dərinlənən araşdırılaraq qorucson elmi-inventar fondu hazırlanıb, əski elifba ilə yazılmış dini, elmi və sosial həyatla bağlı minlərlə qiymətli əlyazma mətni aşkar edilərək fonda təhvil verilib. Basqal və ətraf ərazilərin tarixi və mədəni irsi ilə birbaşa bağlı olan qeyri-maddi mədəni irs nümunələri

toplantı, qədim divarüstü yazılar, daş qəbirlər, müxtəlif kitabələr dərindən tədqiq edilib və dövlət mühafizəsinə götürülüb. Basqalda yaşayan əhalinin son iki yüz il ərzində məşğulliyəti, sənətkarlıq nümunələrinin tarixi təkamüllü üzə çıxarılib, elmi-publisistika və mədəni turizm sahələrində istifadə ediləcək çoxsaylı tarixi materiallar əldə olunub. Basqalın mədəni irsinin əsas elementi olan kələğayı naxışları toplanıb, inventarlaşdırılır və nəşr edilib.

Həmçinin qoruğun ərazisində başladılan təmir-bərpa, konservasiya və yenidənqurma işlərinin elmi-nəzəri bazasını formalasdırmaq, gələcəkdə aparılacaq tikinti və bərpa işlərinin mədəni irsin və yerli memarlıq ənənələrinin tələblərinə uyğun şəkildə həyata keçirilməsini təmin etmək üçün müvafiq normaların müəyyənləşdirildiyi "Basqal Mədəni İrsi: Təmir-bərpa Kitabı" elmi-praktiki dərslik ərsəyə getirilib.

Diqqətən çatdırıldı ki, Dövlət Turizm Agentliyi tərəfindən tarixən Basqalın mərkəzi hesab olunan orta əsrər yol mədəniyyətinə xas olan pilləkənvari və daş döşəmeli yolların, ənənəvi hasarların və qədim taxta qapı-darvazaların qorunub saxlanıldığı 8 tarixi məhəllənin birləşdiyi Bazar meydəninin abadlaşdırılmasına xüsusi diqqət yetirilib.

Məlumat verildi ki, qorucson mühüm tarixi abidələrindən biri hesab olunan Basqal hamamı maddi-mədəniyyət nümunələrimizin qorunması məqsədilə dövlət nəzarətinə götürülüb, Bazar mey-

danında Hamam Muzeyi olaraq əsaslı şəkildə bərpa edilib. Muzeydə Azerbaycanda hamam mədəniyyətinin əsaslı ənənələrinin tələblərinə uyğun şəkildə həyata keçirilməsini təmin etmək üçün müvafiq normaların müəyyənləşdirildiyi "Basqal Mədəni İrsi: Təmir-bərpa Kitabı" elmi-praktiki dərslik ərsəyə getirilib.

Aparılan tədqiqatlar nəticəsində 1854-cü ildə tikilən tarixi-memarlıq abidələrindən biri olan Hacı Bədəl məscidi, nəhəng gövdəsi və iri koğuşu ilə seçilən, dünyada əkilmə tarixi dəqiq bilinən yeganə ağac, 1563-cü ilə aid edilən və keçmişdə Basqal camaati tərəfindən "Pir Çinar" adlandırılaraq müqəddəs hesab edilən çinar ağacı, XV əsre aid olunan, 2020-ci ildə arxeoloji qazıntılar nəticəsində aşkar çıxarılib tarixi əslubda yenidən təmir edilmiş "Pir çinar bulağı" və onlarla digər tarixi abidələr haqqın-

da müfəssəl məlumatlar əldə edilib.

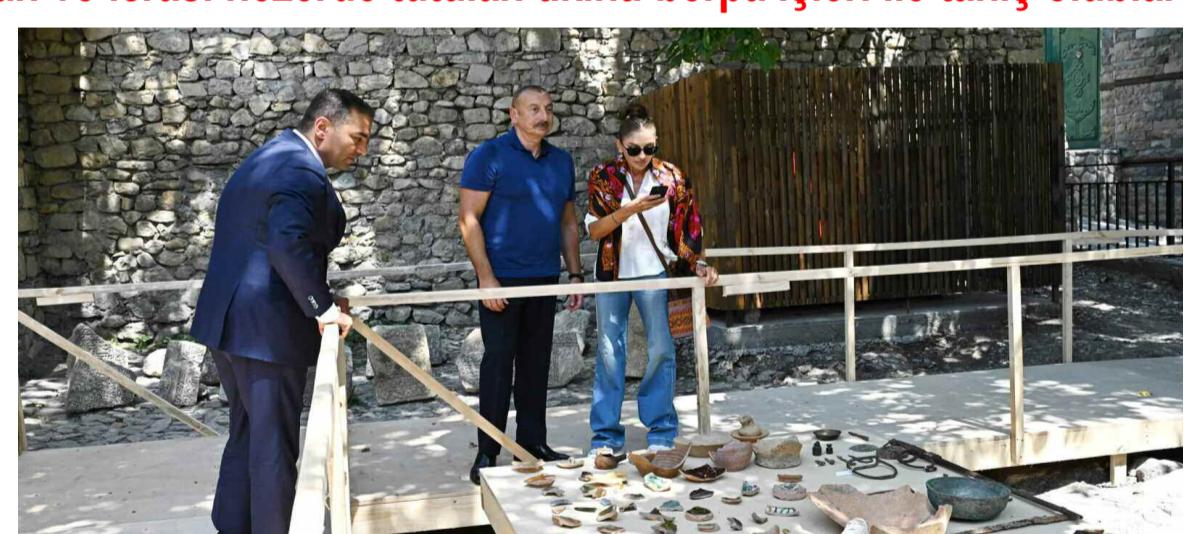
Bundan əlavə, 7 sənətkar emalatxanası təmir olunub, magistral yoldan qoruğa qədər olan yol yenidən qurulub. Qoruq ərazisində 2 küçədə qaz xələri yerin altına salınıb, ərazidə olan rabitə xələri yenilənib. Həmçinin Basqal qəsəbəsinin elektrik təchizatı sisteminin yenidən qurulması işləri aparılıb, su və kanalizasiya şəbəkəsinin bərpası üzrə işlər başa çatdırılıb. Bazar meydənı ərazisində köhnə yarımqiç tikiilər sökülüb, qəsəbənin girişində avtomobil dayanacağı, turizm məlumat mərkəzi tikilib. Ərazidə abadlıq işləri aparılırla rətədəqiq təmir edilən çinar ağacı, XV əsre aid olunan, 2020-ci ildə arxeoloji qazıntılar nəticəsində aşkar çıxarılib tarixi əslubda yenidən təmir edilmiş "Pir çinar bulağı" və onlarla digər tarixi abidələr haqqın-

da müfəssəl məlumatlar əldə edilib.

Bundan əlavə, 7 sənətkar emalatxanası təmir olunub, magistral yoldan qoruğa qədər olan yol yenidən qurulub. Qoruq ərazisində 2 küçədə qaz xələri yerin altına salınıb, ərazidə olan rabitə xələri yenilənib. Həmçinin Basqal qəsəbəsinin elektrik təchizatı sisteminin yenidən qurulması işləri aparılıb, su və kanalizasiya şəbəkəsinin bərpası üzrə işlər başa çatdırılıb. Bazar meydənı ərazisində köhnə yarımqiç tikiilər sökülüb, qəsəbənin girişində avtomobil dayanacağı, turizm məlumat mərkəzi tikilib. Ərazidə abadlıq işləri aparılırla rətədəqiq təmir edilən çinar ağacı, XV əsre aid olunan, 2020-ci ildə arxeoloji qazıntılar nəticəsində aşkar çıxarılib tarixi əslubda yenidən təmir edilmiş "Pir çinar bulağı" və onlarla digər tarixi abidələr haqqın-

da müfəssəl məlumatlar əldə edilib.

Basqal qəsəbəsi nadir memarlıq, qədim ipəkçilik, dəmirçilik kimi xalq sənətkarlıq ənənələri və orta əsr şəhərsalma mədəniyyəti ilə Azərbaycanın mədəniyyət tarixində xüsusi əhəmiyyətə malikdir. Basqal tarixən Lahic, Şəki, Qəbələ və Şamaxıdan gələn yolların kəsişməsində yerləşərək qoşqaq funksiyasını, sosial-iqtisadi və ticarət mərkəzi rolunu oynayır.

da müfəssəl məlumatlar əldə edilib.

Bundan əlavə, 7 sənətkar emalatxanası təmir olunub, magistral yoldan qoruğa qədər olan yol yenidən qurulub. Qoruq ərazisində 2 küçədə qaz xələri yerin altına salınıb, ərazidə olan rabitə xələri yenilənib. Həmçinin Basqal qəsəbəsinin elektrik təchizatı sisteminin yenidən qurulması işləri aparılıb, su və kanalizasiya şəbəkəsinin bərpası üzrə işlər başa çatdırılıb. Bazar meydənı ərazisində köhnə yarımqiç tikiilər sökülüb, qəsəbənin girişində avtomobil dayanacağı, turizm məlumat mərkəzi tikilib. Ərazidə abadlıq işləri aparılırla rətədəqiq təmir edilən çinar ağacı, XV əsre aid olunan, 2020-ci ildə arxeoloji qazıntılar nəticəsində aşkar çıxarılib tarixi əslubda yenidən təmir edilmiş "Pir çinar bulağı" və onlarla digər tarixi abidələr haqqın-

Əziz Ələkbərli: "Qərbi Azərbaycandan deportasiya edilənlərin sayı 5 milyondan çoxdur"

Əziz Ələkbərli: "Təkcə 1948-1953-cü illər deportasiyası zamanı bu ərazidən 150 min nəfərə yaxın soydaşımız deportasiya olunub. 1988-1991-ci illərdə deportasiya olunanların sayı 300 min nəfərə yaxın idi. Ən böyük deportasiya isə 1918-1920-ci illər soyqırımı zamanı baş verib".

Avqustun 3-də "Azərbaycan Qaçqınlar Cəmiyyəti" İctimai Birliyinin ümumi yığıncağı keçirilib. Səsvermə nəticəsində "Azərbaycan Qaçqınlar Cəmiyyəti" İctimai Birliyinin "Qərbi Azərbaycan İcması" adı ilə qeyri-kommersiya təşkilatına çevriləməsi - yenidən təşkili təsdiq olunub. "Qərbi Azərbaycan İcması"nın sədri, millət vəkili Əziz Ələkbərli rəhbərlik etdiyi qurumun yenidən təşkilənməsinin səbəb və məqsədi, qarşıya qoyulan hədəflər və sair məsələlərlə bağlı "Kaspi" qəzeti məsahibə verib.

- Əziz müəllim, rəhbərlik etdiyiniz QHT-nin yenidən təşkilətlenməsinə səbəb nədir?

- 1989-cu il dekabrın 28-də təsis edilən və 33 il fəaliyyət göstərən "Azərbaycan Qaçqınlar Cəmiyyəti"nin əsas məqsədi sonuncu deportasiya zamanı ermənilər tərəfindən Qərbi Azərbaycandan (indiki Ermənistandan) vəhşicəsinə qovulan qaçqınlarımızın sosial problemlərini həll etmək, onların məskunlaşmasına dəstək vermək olub. Cəmiyyət bu müddədə öz vəzifəsinin öhdəsində xeyli dərəcədə gelib. 44 günlük Vətən Müharibəsindən sonra isə Azərbaycan regionda hər kəsin hesablaşmaq məcburiyyətdində olduğu bir realliq formalasdır. Bu realliq siyasi, iqtisadi, mədəni, mənəvi həyatımıza yeni abi-hava getirib. Bu realliq "Azərbaycan Qaçqınlar Cəmiyyəti" üçün də öz fealiyyət istiqamətlərinə yenidən baxmaq zərurəti yaratdı. Cəmiyyətimiz bu günə qədər, əsasən, 1988-1991-ci illər qaçqınlarının problemləri ilə məşğul olurdusa, bu gün artıq qarşımızda daha böyük hədəflər – son 220 il ərzində Azərbaycanın tarixi torpaqlarında ermənilərin və onların havadarlarının soydaşlarımıza qarşı deportasiya, soyqırımı, etnik təmizləmə, bu ərazilərdə Azərbaycan mədəni irlisinin və izinin məhv edilməsi siyasetinin ifşası, Qərbi Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması vəzifəsi durur. Buna görə də təşkilatın fəaliyyətini təkcə 1988-1991-ci illər qaçqınlıq tariximizlə məhdudlaşdırmağı deyil, son 220 illik tarixinin Qərbi Azərbaycanda soydaşlarımıza qarşı saysız-hesab-

sız vəhşiliklər törədilmiş bütün dövrlərini və bütün insanlarını ehtiva edən "Qərbi Azərbaycan İcması" adı ilə yenidən təşkil etməyi məqsədə uyğun hesab etdik. "Qərbi Azərbaycan İcması"nı yaratmaqla, demək olar ki, biz son iki əsrə indiki Ermənistandan – dədə-baba yurdlarından qovulmuş insanların, onların varislərinin geriye qayıdışı uğrunda mübarizəsinə start vermiş olduğ. Bu mübarizə həmin soydaşlarımızın tarixi-mənəvi haqqı təmin olunana qədər davam edəcək.

- Bu məqsədə çatmaq üçün hüquqi müstəvidə hansı addımlar atmayı planlaşdırırsınız?

- Hüquqi məsələlərin beynəlxalq müstəvidə həlli məqsədilə "Qərbi Azərbaycan İcması"nın strukturunda müvafiq bölmə yaradılıb. Zaman-zaman erməni vəhşiliyinə məruz qalaraq dədə-baba yurdlarından qovulmuş soydaşlarımızın hüquqlarının beynəlxalq müstəvidə bərpası, onlara qarşı cinayətlər törətmış erməni millətçilərinin və Ermənistandan SSR-in indiki varisi olan Ermənistana Respublikasının beynəlxalq müstəvidə məsuliyyətə cəlb edilməsi üçün əlimizdən gələni edəcəyik. İndiyə qədər bütün cəzalardan kənarda qalmış ermənilər, nəhayət, törətdikləri bütün cinayətlərə görə öz cəzalarını almalıdır. Harada yaşamasından asılı olmayaraq, istər Qarabağda olsun, istər İrvanda, istərsə də başqa ölkələrdə.

- Ermənistana ərazisindən etnik mənsubiyətinə görə kütləvi deportasiya olunan azərbaycanlıların sayı nə qədərdir? Bu barədə dəqiq məlumat varmı?

- Son 220 il ərzində Qərbi Azərbaycandan (indiki Ermənistandan) etnik mənsubiyətinə görə qovulan və dünyanın ən müxtəlif ölkələrinə səpələnən, o cümlədən Azərbaycanda məskunlaşan Qərbi azərbaycanlıların, onların varislerinin sayı bu gün 5 milyondan çoxdur. Təkcə

1948-1953-cü illər deportasiyası zamanı bu ərazidən 150 min nəfərə yaxın soydaşımız deportasiya olunub. 1988-1991-ci illərdə deportasiya olunanların sayı 300 min nəfərə yaxın idi. Ən böyük deportasiya isə 1918-1920-ci illər soyqırımı zamanı baş verib. Əslində, azərbaycanlıların Qərbi Azərbaycandan sixşidirilən çıxarılması bütün 220 il ərzində davam edib. Biz bütün bunlar barədə dəqiq statistikanı vaxtaşırı ictimaiyyətə açıqlayacaqıq.

- Qərbi Azərbaycandan deportasiya olunanların qəcqin statusu vaxtilə ləğv olunmuşdu. İndi bu statusun yenidən bərpası barədə təşəbbüsə çıxış etmisiniz. Belə bir addım atmaq nə dərəcədə mümkündür? Ümumiyyətlə, bu statusun bərpası Qərbi Azərbaycandan gələnlərə nə verəcək, onların həyatında nəyi dəyişəcək?

- Qərbi Azərbaycan qaçqınlarının statusu heç vaxt ləğv olunmayıb, bu barədə ulu öndər Heydər Əliyevin 2001-ci ildə müvafiq fərmanı var. Sadəcə olaraq 2001-ci il yanvarın 1-də bu statusdan irəli gələn güzəştər xeyli dərəcədə ləğv olunub, saxlanılan güzəştər isə tətbiq olunmayıb. Ona görə də bir müddət əvvəl mən Milli Məclisin plenar iclasında "Qaçqınların statusu haqqında" qanuna yenidən baxılması məsələsinə qaldırdım və komitələrin birində müvafiq dilləmə keçirilməsi təklifini verdim. Hesab edirəm ki, bu, qaçqınlarımızın dədə-baba yurdlarına qayıdışı uğrunda başladıqları mübarizə üçün stimul olardı.

- Tarixi Azərbaycan torpağı olan və öten əsrin birinci yarısında qanunsuz şəkildə Ermənistana verilən Zəngəzurun geri qaytarılması fikirləri səsləndirilir. Zəngəzurun Azərbaycana qaytarılması hüquqi və mənəvi baxımdan nə dərəcədə realdır?

- Qərbi Zəngəzur, Dərələyəz mahalı və Göyçənin bir hissəsi sovet hakimiyyəti dövründə heç bir hüquqi əsas olmadan Azərbaycandan qoparıllaraq Ermənistana verilib. Azərbaycan Respublikası Azərbaycan Xalq Cumhuriyyətinin varlığından kimi, Ermənistana Respublikası da o vaxtkı Ararat Respublikasının varisidir. O vaxt Cumhuriyyətimizin ərazisi 114 min kvadrat kilometr, Ararat Respublikasının ərazisi isə cəmi 9 min kvadrat kilometr olub. Deməli, Ermənistana həmin 9 min kvadrat kilometrə qədər geri çəkilməlidir.

08-14 Tebax, Avqust sal. il 2022

ƏHƏD ABİYEV ALMALI KƏNDINDƏ SAKİNLERİN SƏYYAR QƏBULUNU KEÇİRIB

Avqustun 10-da Daşkəsən Rayon icra Həkimiyətinin başçısı Əhəd Abiyevin Almalı

kəndindəki növbəti səyyar qəbulunda rayonun hüquq-mühafizə orqanları, idarə, müəssisə və xidmət təşkilatlarının rəhbərləri, ərazi icra nümayəndəsi, bələdiyyə sədri və kənd sakinləri iştirak ediblər.

Qəbulu giriş nitqi ilə açan icra başçısı Əhəd Abiyev deyib: "Birmənalı olaraq bildirirəm ki, bu gün yeni reallıqlar yaranan Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin Dəmir Yumruğu yerindədir. Bunu heç kim, nə Ermənistən, nə müxalifət, nə də bəzi blogerlər unutmasın. Ölkəmizə ən müasir silahlar, habelə "Akınçı" müasir antiterror eməliyyatı keçirən texnika da getirilmişdir. Hər an Azərbaycanın güclü ordusu hazırıdır".

İcra başçısı Əhəd Abiyev həmçinin çıxışında möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində Daşkəsənin sosial-iqtisadi inkişafı, əhalini narahat edən problemlərin həlli istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər, o cümlədən Almalı kəndində ötən dövrlərdə görülmüş işlər barədə geniş söz açıb. Bildirib ki, Prezident cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Daşkəsəndə bütün imkanlar nəzərə alınmaqla, əhalinin məşğulluluğunun təmin edilməsi və rifahının daha da yaxşılaşdırılmasına yönəlmüş məqsədyönlü işlər bundan sonra da davam etdiriləcəkdir.

Sonra Əhəd Abiyev vətəndaşlarının müraciətlərini dinləyib.

Sakinlər kəndə qaz və yeni su xəttinin çəkilməsi, yararsız elektrik direklərinin dəyişdirilməsi və digər məsələlər barədə müraciətlər ediblər.

İcra başçısı Əhəd Abiyev sakinlərin müraciətləri ilə bağlı əlaqədar qurumlara tapşırıqlarını verib. Müraciətlərin bir qismi yerində həll edilib, bir qismi də aidiyəti üzrə çatdırılması üçün nəzarətə götürülüb.

Almalı kənd sakinləri əhalinin problemlərinin həlli istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərə, hər zaman gösterilən diqqət və qayğıya görə Prezident cənab İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident hörmətli Mehriban xanım Əliyevaya minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Samuxda məhsul buraxılışının 62,5 faizi kənd təsərrüfatının payına düşür

2022-ci ilin I yarımılındə rayon üzrə məhsul buraxılışının həcmi 98538,0 min manat olmuşdur ki, bu isə əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 14670,4 min manat və ya 17,5 faiz çoxdur. Məhsul buraxılışının 61532,6 min manatı və ya 62,5 faizi rayon iqtisadiyyatının aparıcı sahəsi olan kənd təsərrüfatının payına düşür. Bitkiçilik məhsullarının istehsal həcmi 34755,7 min manat, heyvandarlıq məhsullarının istehsal həcmi isə 26776,9 min manat olmuşdur. Əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən bitkiçilik məhsullarının istehsal həcmi 7210,3 min manat və yaxud 26,2 faiz, heyvandarlıq məhsullarının istehsal həcmi isə 2908,0 min manat və yaxud 12,2 faiz artmışdır.

Məhsul buraxılışının həcmi sənaye üzrə 9,5 faiz, tikinti üzrə 5,7 faiz, nəqliyyat və anbar təsərrüfatı üzrə 1,6 faiz, informasiya və rabitə üzrə 0,5 faiz, ticarət; nəqliyyat vasitələrinin təmiri üzrə isə 20,2 faiz olmuşdur.

Ucardan Xatire

Abışov İlqar Qarakişi oğlu. Xalq arasında Ucar kimi tanınır. Ağdam rayonunun sayılan seçilen qəhrəman oğullarından biridir. Ucar 27.06.1974 cü ilde Ağdam rayonunun Şotlaklı kəndində anadan

olub. Həmişə dost tanışları içərisində qorxmazlığı, mərdliyi ile seçilib. Məlum qarabağ müharibəsində Ucarın özündən başqa 8 qardaşı döyüşürdü. Buna baxmayaraq Ucar könüllü olaraq o vaxtkı 708 sayılı hərbi hissənin tərkibində döyüşən könüllülər "MARS" tağımına qoşulur və en ağır döyüş əməliyyatlarında iştirak edir. Döyüşlər zamanı müyyən zədələr, yaralar alsa da, bu Ucarın vətənpərvərlik ruhunu sindirə bilmir. Yenidən döyüşlər qatılır.

Onların tağımı hücküm tağımı olduğu üçün, en ağır döyüşlərə həmişə onlar qatılırlılar. Düşmənin onlarla canlı qüvvələrini və döyüş texnikalarını sıradan çıxarırlılar. 1993 cü ilin ortalarından döyüşlərə qatılan Abışov Ucar (İlqar) 1997-ci ilin əvvəllərində ordu sıralarından təxris olmuşdur. Müharibədən qayıdan sonra, məcburi köçkünlük yaşayan ailələrinin himayəsinə gəlir. Tərtər rayonunun İsmayılbəyli kəndi ərazisində çadırlarda yaşadıqları müddətdən, Ucar səxavətli, əliaçıqlığı ilə həmişə yoldaşlarına nümunə olmuşdur. 2018-ci ilde Tərtər rayonunun Şixarx qəsəbəsinə köçmüşlər.

44 günlük Vətən müharibəsində Ucar qəsəbəni tərk etməmiş, hərbiçilərimizə maddi və mənəvi dəstək olmuşdur.

Cənab Ali Baş Komandanın əmri ilə ordumuz mənfur düşmənə qalib gələndən sonra, Ucar Şixarx qəsəbəsində Vətən müharibəsi şəhidlərinin adlarının əbədiləşdirilməsi üçün, şəxsi hesabına Şəhid bulağı tikmişdir. Tərtər rayonu Şixarx qəsəbəsi sakınları adından Ucara minnətdarlığımızı bildirir, ona uzun ömür, can sağlığı, dünyasını dəyişənlərinə rəhmət diləyirik. Qismət Allahverdiyev Qarabağ əlləri və şəhid ailələrinə kömək ictimai birliyinin sədr müavini. MMP-nin Tərtər rayon təşkilatının sədri.

Müsfiq Məmmədli: Qarabağ və Şərqi Zəngəzur ərzaq təhlükəsizliyimizin möhkəmlənməsində mühüm rol oynayacaq

Azad olunmuş bölgələrdə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına, xüsusən də taxılçılığın inkişafına önem verilir

Avqustun 12-də Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva İsmayıllı və Ağsu rayonlarına səfəri çərçivəsində icrası başa çatdırılmış və hazırda davam etdirilən tikinti-bərpa işləri ilə tanış olublar.

Prezident İlham Əliyev İsmayıllı rayonunun Basqal qəsəbəsində Azərbaycan Televiziyasına müsahibəsində səfərlə bağlı təəssüratlarını bölüşüb, ərzaq təhlükəsizliyi, azad edilmiş ərazilərdə kənd təsərrüfatı sahəsində görülən işlər, avqustun əvvəllərində erməni təxribatı nəticəsində Qarabağda qarşıdurma və Laçın şəhərindən, Zabux və Sus kəndlərindən qanunsuz məskunlaşmış ermənilərin çıxarılması məsələləri haqqında danışb.

Milli Məclisin deputati Müşfiq Məmmədli mövzu ilə bağlı "İki sahil"ə açıqlamasında bildirdi ki, Prezident İlham Əliyevin Ağsu və İsmayıllı rayonlarına səfəri Azərbaycanda son illər aparılan abadlıq-quruculuq işlərinin və iqtisadiyyatın, xüsusən də bölgələrimizin inkişafı istiqamətində atılan addımların bariz təcəssümü idi: "Biz bölgələrimizin necə böyük süretlə və dəyişən zamana uyğun, müasir şəkildə inkişaf etməsinin şahidi oluruz. Bütün bunlarla yanaşı, dövlət başçısı İlham Əliyevin Azərbaycan Televiziyasına verdiyi müsahibədə biz çox mühüm açıqlamaların və artıq beynəlxalq siyasetin vacib faktoru kimi əlkəməzin regionda söz sahibi olmasının növbəti sübutunu gördük. Cənab Prezident xüsusilə sonuncu "Qisas" əməliyyatı ilə birlikdə həm Ermənistana, həm də region dövlətlərinə vacib mesajlar verdi. Bu mesajlar ondan ibarətdir

ki, regionda güc və real söz sahibi Azərbaycandır. Ölkəmiz verdiyi sözlərin arxasındadır, imzaladığı bütün müqavilələrə, razılaşmala tam olaraq riayət edir və bunu qarşı tərəfdən tələb edir. Riayət etməyənləri isə bu razılaşmala uyğun addımlar atmağa məcbur edir."

M.Məmmədli qeyd etdi ki, şanlı ordumuzun son əməliyyatında həm vacib yüksəkliklərin ələ keçirilməsi, mövqelərimizin möhkəmləndirilməsi, həmçinin də artıq razılaşmaya uyğun şəkildə Laçın şəhərinin və ətrafdakı kəndlərin, xüsusən də Sus və Zabux kəndlərinin ermənilər tərəfindən boşaldılması üçün bizim qoyduğumuz zamana müvafiq olaraq addımların atılması şahidi oluruz. Bütün bunlarla yanaşı, dövlət başçısı İlham Əliyevin Azərbaycan Televiziyasına verdiyi müsahibədə biz çox mühüm açıqlamaların və artıq beynəlxalq siyasetin vacib faktoru kimi əlkəməzin regionda söz sahibi olmasının növbəti sübutunu gördük. Cənab Prezident xüsusilə sonuncu "Qisas" əməliyyatı ilə birlikdə həm Ermənistana, həm də region dövlətlərinə vacib mesajlar verdi. Bu mesajlar ondan ibarətdir

hoqqabazlıqlar edən şəxslərin təpəsinə "Dəmir yumruq" enəcəkdir. Digər mühüm məsələ ondan ibarətdir ki, bu, həm beynəlxalq birliyə, region ölkələrinə verilmiş mesajdır, həm də ölkəməzin bir manifestidir. Artıq münaqışə həll edilib və bundan sonra bizim qarşımızda abadlıq-quruculuq, ölkə və region iqtisadiyyatının canlandırılması məsələləri dayanır. Ərzaq təhlükəsizliyi Rusiya-Ukrayna münaqışəsi zamanı xüsusiət aktuallaşıb. Bu məsələ ilə bağlı Azərbaycan bütün addımları atır."

Deputat onu da qeyd etdi ki, artıq taxılın qəbul olunma, alınma qiyməti dövlət tərəfindən kifayət qədər yüksəlmüşdür, 580 manat həcmində müəyyənləşdirilmişdir: "Bu da bizim həmin bölgələrdə taxılçılığın, xüsusən Qubadlı, Kəlbəcər, o cümlədən Laçın rayonunda heyvandarlığın inkişafı istiqamətində mühüm addımların atılması şəhərimizin əhəmiyyəti bir daha vurğulandır. Dövlət başçısı sonrakı məsələlərdə digər azad olunmuş bölgələrdə kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalına, xüsusən taxılçılığın inkişafına önem verildiyini bir daha qeyd etdi. Cənab Prezident strateji xəttə uyğun şəkildə böyük aqroparkların qurulması, kənd təsərrüfatının digər sahələrinin inkişaf etdirilməsi, fermələrin bu işdə stimullaşdırılması, xüsusən arıçılıq təsərrüfatlarındakı uğurlarımızı vurguladı. Bütün bollar onu göstərir ki, Qarabağ və Şərqi Zəngəzur qarşısındaki illərdə əvvəlki barlı-bəhrəli şöhrətin qaytaracaq, həmçinin region ölkələrinə və mənfur qonşularımıza bir örnək olaraq cənnətə və gülüstana çevriləcəkdir."

Tərtərdə Vətən müharibəsi şəhidi Azər Şəmilovun ad günü məzarı önündə qeyd olundu

Torpaqlarımızın bütövlüyü uğrunda gedən döyüşlərdə şəhidlik zirvəsinə ucalan Tərtər rayonunun Hacallı kənd sakını Azər Şəmilov Azər Elyas oğlunun doğum günü məzarı önündə qeyd olunub.

Bu münasibətlə Tərtər Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısının birinci müavini Elvin Umidov, Vətən müharibəsi iştirakçıları və şəhid ailələri ilə işin təşkili şöbəsinin müdürü Ülvı Nəcəfov, YAP Tərtər rayon təşkilatının sədri Eldar Əsədov, Tərtər şəhər cümə məscidinin imamı Sadiq Cəfərov, şəhidlərin ailə üzvləri, qazilər, veteranlar, kənd sakınları şəhidin məzarını ziyarət edərək öününe gül dəstələri düzüb, ruhuna dualar

oxuyublar.

Azər Şəmilov 1971-ci il avqustun 13-də Tərtər rayonunun Qapanlı kəndində anadan olub. O, 1978-1986-ci illərdə Soyulan kənd tam orta məktəbində, 1986-1988-ci illərdə isə Kimya-Biologiya

Təməyllü Liseydə, 1994-2000-ci illərdə isə Azərbaycan Tibb Universitetində (ATU) ali təhsil alıb.

90-ci illərin Qarabağ məharibəsində iştirak edən Azər Şəmilov 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan

Silahlı Qüvvələri tərəfindən Ermənistanın işğalı altında olan ərazilərin azad edilməsi üçün başlayan Vətən müharibəsi zamanı Suqovuşanın və Talışın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə həkim kimi iştirak edib. Yaralı herbələri döyüş meydanından çıxaran qəhrəman həkim oktyabrın 14-də Talış döyüşləri zamanı şəhid olub. Şəhid Azər Şəmilov 16 il ANAMA-nın Tərtərdə yerləşən bölməsində baş həkim vəzifəsində çalışıb. O, Bərdə rayonu Kələntərli kəndində torpağa tapşırılıb.

Şəhidin vətənə əmanət iki övladı qalıb.

Azər Şəmilov Azərbaycan Respublikası Prezidentinin

sərəncamı ilə ölümündən sonra "Vətən uğrunda", "Suqovuşanın azad olunmasına görə" və "Hərbi xidmətlərə görə" medalları və 3-cü dərəcəli "Rəşadət" ordeni ilə təltif edilib.

Nümayəndələr daha sonra şəhidin ailəsini ziyarət ediblər, onların problemləri və qayğıları ilə maraqlanıblar.

Şəhidin ailə üzvləri onlara göstərilən diqqət və qayğıya görə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya öz minnətdarlıqlarını bildiriblər.

Allahdan bütün şəhidlərimizə rəhmət, qazilərimizə can sağlığı dileyirik.

ŞƏRƏF XAN BİDLİSİNİN “ŞƏRƏFNAMƏ” ƏSƏRİ KÜRD XALQININ TARİXİ MƏNBƏYİ KİMİ

Əvvəli ötən sayımızda

Bidlisi Səlahəddin Əyyubi zamanında Dəməşq hökmədən Məlik Əfsəl tərəfindən Əşqlan (Dəməşqin yaxınlığında) şəhərinin dağılıması və əhalinin ağır vəziyyətə düşməsini «Mir'at əl-Canan» tarixinə istinad edərək yazmışdır. O, Kürdüstan coğrafiyasını verərkən Həmdullah Qəzvinin 1339-cu ildə yazdığı əsərindən bir mənbə kimi istifadə edir. Həmin əsər Şərəf xan Bidlisinin ən çox istifadə etdiyi mənbələrdən biridir. O, Çingiz xan dövründə kürd əmirliklərindən alınan vergilərin miqdarını da həmin əsərdən götürmüştür (63, 117-129; 76, 353-356).

«Şərəfnamə»nin müəllifi Sultan Cəlaləddin Xərezminin öldürüləməsi faktını Şeyx Rüknəddin Əlaüddövlə Simnanının «İqabliyyə» əsəri, Həmdullah Qəzvinin «Tarixi qozide» və Dövlətshah Səmərqəndinin «Təzkirət əş-Şüəra» əsərlərinə istinadən yazılmışdır. O, Cəlaləddin Xərezmşahın, Bidlis və digər kürd vilayətlərinə gəlməsini qeyd edərək yenə də həmin əsərdən istifadə etmişdir (66, 149-163; 76, 352-368).

Müəllif Bidlis vilayəti haqqında danışarkən Firuzabadının «Qamus» əsərində istifadə edərək yazar: «Bidlis havası və suyu yaxşı olan yerə deyilir» (111, 214; 76, 335).

Bidlis həmin bölmədə Bidlis vilayətindən çıxan bir sıra elm xadimlərini də göstərir. O, həmin izahında «Nəfəhat əl-Üns» əsərindən bir mənbə kimi istifadə etdiyini və bu əsərin Əbdürəhman Cami tərəfindən yazılığını qeyd edir (76, 345). Lakin Katib Çələbi «Nəfəhat» əsərinin müəllifi Cami deyil, Əbutahir əl-Kürdi olduğunu göstərir (103, 15). Bize görə Bidlis Əbdürəhman Caminin «Nəfəhat əl-Üns» əsərindən istifadə etdiyi kimi, Bidlis alimi Əbutahir əl-Kurdinin «Nəfəhat» adlı əsərindən də istifadə etmişdir, lakin o bunu göstərməmişdir. Müəllif Əmir Teymurun 1393-cü ildə Kürdüstanı işgal etməsini XV əsrin bir sıra mənbələrində göstərildiyi kimi verir. Lakin istifadə etdiyi mənbələrdən təkcə «Zəfərnamə»nin adını qeyd edir (77, 687; 76, 120).

Bidlisi 1421-ci ildə Şahruş Mirzənin (Əmir Teymurun oğludur) Kürdüstana gəlməsini və bir sıra kürd əmirlərini öz itaəti altına almasını da XV əsrin digər mənbələrində qeyd edildiyi kimi göstərir. Lakin o, dövrün mənbələrində yalnız «Mətlə-üs-Sə”dein (108, 449-450; 76, 378) və Məcmə-ül bəhreyn» əsərindən istifadə etdiyini qeyd edir.

Tədqiqat prosesində Bidlisinin izah etdiyi hadisələr dövrün bir sıra mənbələri ilə müqaiə olunurdu, bir çox hadisələr məzmun etibarı ilə bir-birinə oxşar və yaxud da eyni formada verilmişdir.

Beləliklə, demək olar ki, müəllif mənbələr əsasında tarixi hadisələri izah edərkən təhrife yol verməmiş və orta əsrin digər müəllifləri kimi, bütün hadisələri nağıl tərzində təkrar etmişdir. Bidlis əsərinin ikinci cildində Ali Osman sülaləsinin tarixini yazarkən istifadə etdiyi mənbələrdən Qazi Əhməd Qaffari Qəzənəvinin «Tarixe cahan ara» əsərinin adını çəkir. O, «Şərəfnamə»nin I cildində Luristanda hökmədarlıq edən kürd tayfalarının tarixini də əsasən «Tarixe cahan ara» əsərinə istinadən yazılmış (76, 20-52; 100, 167), lakin əsərdən istifadə etdiyini qeyd etməmişdir. Bidlis Ali Osman sülaləsinin tarixində bəhs edərkən, onların yaşadıığı ilk şəhərin Mərv olduğunu qeyd edir. Müəllif həmin şəhərdə monqolların törfətdikləri cinayətlərdən bəhs edir. O, bu haqda olan faktları Xondəmirin «Həbib əs-Siyar» əsərində iqtibas etdiyini göstərir.

Bidlisi əsərinin hər iki cildi üzərində işləyərkən təkcə tarixi mənbələrdən deyil, bədii ədəbiyyatdan da istifadə etmişdir. O, Mərv şəhərində günahsız əhalinin monqollar tərəfindən kütləvi surətdə qırğını təsvir edərkən Ömər Xəyyamın aşağıdakı rübaisini qeyd edir.

ترکیب پیاله ای که در هم پیوست
پشکسهن آن روا نمیداند مسٰت
چند ین سر و پای نازنینی از سر دست
از مهر کسی پیوست و بکینی که شکت

87, 10; 78, 7.

(Tərcüməsi: Piyalənin tərkibi meyle birləşdikdə

məst onun sindiriləməsini rəva bilmez.

Kimin məhbəbbəti üçün birləşən gözəllərin başı, ayağı və qolları-bax kimin qəzəbiliə sindirildi).

Bidlisi burada monqolların cinayətini humanist bir tarixçi kimi qələmə almışdır. Müəllif bir sıra məşhur şairlərin, o cümlədən Firdövsinin «Şahnamə»sindən, Hafiz Shirazinin «Divan»ından, tacik şairi Əbdürəhman Caminin «Xirədnəmə»sindən və digər ədiblərin əsərlərindən istifadə edərkən, öz əsərini həm məzmun və həm də bədii cəhətdən zənginləşdirmişdir.

Bidlisi istifadə etdiyi mənbələrdən bəzilərinin müəllifi göstərse də əsərin adını qeyd etmir və yaxud da əsəri göstərsə də müəllifini qeyd etmir. Tədqiqat zamanı bunlardan bəziləri müəyyənləşdirilib qaydaya salılmışdır. Bununla bərabər, tədqiqat prosesində 1393-cü ildə Teymurləngin Cəmlük adlı yerdə (Mardin yaxınlığında) düşərgə salması, Kürdüstan əmirlərindən bəzilərinin böyük təntənə ilə onun görüşüne gəlməsi və onların Teymurləng tərəfində səmimi qəbul edilməsi də məlum oldu. Bir sıra hadisələr XV əsrin mənbələrindən Şərifəddin Əli Yəzдинin «Zəfərnamə»sində, Nizaməddin Şəminin «Zəfərnamə»sində, (77, 372-373; 126, 149-150), Mirxondun «Rövzət əs-Səfa» əsərində və Bidlisinin «Şərəfnamə»sində (112, 35) eyni məzmunda qeyd edilmişdir. Məsələn, Əmir Teymurun həmin düşərgədən sultaniyyədə olan ailəsi üçün göndərdiyi hədiyənin Şeyx adlı bir şəxs tərəfində qarət edilməsi o dövrün mənbələrində olduğu kimi qeyd edilir. Təkcə «Şərəfnamə»nin müəllifi həmin şəxsin kürd Bəxti qəbiləsindən olduğunu əlavə etmişdir. Bizcə «Şərəfnamə»nin bu qeydiyyatı doğru deyildir. Çünkü Bidlisinin mənsub olduğu Ruzəki tayfası ilə Bəxti tayfası arasında uzun zaman mübarizə və tayfa vuruşması davam etmişdir, ola bilər ki, təkcə «Şərəfnamə»nin müəllifi o nöqtəyi-nəzərdən həmin şəxsin Bəxti kürdlərinə mənsub olduğunu irəli sürmüştür.

Bidlisinin istifadə etdiyi mənbələr yalnız XIII-XV əsrlərin mənbələri olmuşdur. O, XVI əsrin bir çox hadisələrini özünün şəxsi müşahidəsinə və öz sözü ilə desək «doğru danışan qocaların məlumatına əsasən yazmışdır» (76, 8). Ona görə də Bidlis öz əsərində XVI əsr mənbələrindən yalnız «Tarixe cahan ara»nın adını qeyd etmişdir.

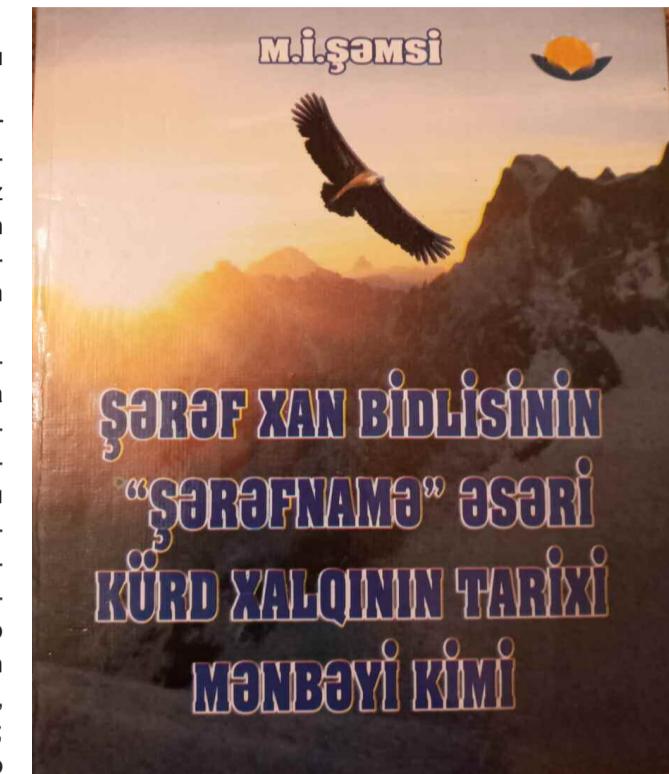
XVI əsr kürd xalqının tarixində xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Çünkü həmin əsrin əvvəllerindən başlayaraq, bir sıra müstəqil kürd əmirlikləri Osmanlı himayəsinə keçməklə öz müstəqilliklərini itirmiş və osmanlıların bir vassalına çevrilmişdir. Təəssüf ki, bu dövrde Osmanlı sultanlarının təşəbbüsü ilə Kürdüstanda baş verən bəzi dəyişikliklər «Şərəfnamə»də lazımi qədər işıqlandırılmışdır.

Beləliklə, Bidlis öz əsəri üzərində işləyərkən bir sıra tarixi mənbələrdən istifadə edir və həmin mənbələri öz əsərində eks etdirir ki, bu da özlüyündə tədqiqat işi üçün çox faydalıdır.

Bidlisinin XVI əsr Azərbaycan və İran tarixinə aid verdiyi məlumatlar çox səciyyəvidir. Çünkü bu məlumatlar onun şəxsi müşahidəsinin inikasıdır. Bidlisinin əvvəlki mənbələrə istinadən verdiyi məlumatlar nağıl tərzində, keçmiş müəlliflərin yazdıqlarının eyni təkrarı olduğu üçün tənqidə layiqdir. Çünkü Bidlis bir tarixçi olmaq etibarı ilə əvvəlki mənbələrdən istifadə edərkən onlarda olan nöqsan cəhətləri göstərməli və öz müləhizələri ilə təhlil və tədqiq etməli idi. Bidlisidə olan bu çatışmamızlığı orta əsrin bütün tarixçilərində müşahidə etmək mümkündür. Ona görə də «Şərəfnamə» əsərində nəzərə çarpan bu kimi nöqsan cəhətlərinin üzərində dayanmağa lüzum yoxdur.

TARIXŞUNASLIQDA «ŞƏRƏFNAMƏ»
DƏN İSTİFADƏ EDƏN TARİXÇİLƏR

Apardığımız tədqiqat və istifadə etdiyimiz mənbə və

edəbiyyatlardan məlum olur ki, sonrakı müəlliflər XV-XVI əsrin kürd və Kürdüstan tarixinə aid zəngin bir mənbə olan «Şərəfnamə» əsərindən digər mənbələrə nisbətən çox istifadə etmişlər. Lakin onlar Kürd xalqının tarixinə olduqca səthi yanaşmışlar. Çünkü Yaxın və Orta Şərqi xalqları içərisində Osmanlı sultanlarının və İran şahlarının işgalçılıq siyasetlərinə qarşı kürdlər daha inadçı olmuşlar. Sultanların və şahların işgalçılıq siyasetlərini nəzmə çəkən orta əsr müəlliflərin kürdlərin tarixi bir o qədər də maraqlandırmamışdır. «Şərəfnamə»yə qədər demək olar ki, kürd tarixi haqqında ayrıca bir əsər əldə yoxdur, o dövrün müəllifləri belə bir əsərin yazılımasına həvəs göstərməmişlər. Buna görə də kürdlərin tarixini arayıb, axtarmaq üçün Azərbaycan, İran, Türk və ərəb mənbələrinə müraciət etmək lazımlıydı (97, 82).

«Şərəfnamə» ayrıca kürd tarixini öyrənmək üçün sonrakı tədqiqatçıların əlinde faydalı bir mənbə kimi də çox qiymətlidir. Onu ilk dəfə görkəmli Türk tarixçisi Katib Çələbi (1591-1656) öz əsərində «Tarix Mir Şərəf xan əl-Bidlis» adı ilə qeyd etmişdir.

Katib Çələbi Mir Şərəf xanın tarix kitabının iki hissədən ibarət olduğunu göstərərək yazar: «Onlardan biri kürd hökmədarları haqqında məlumat verir, digəri isə xəbərlər məcmuəsidir» (105, 234).

Katib Çələbi «Şərəfnamə»nın yazılımasından 40 il sonra, yəni 1635-ci ildə yazdığı «Cahannüma» əsərində «Şərəfnamə»dən daha çox istifadə etmişdir (101, 410-430).

Beləliklə, bir daha aydın olur ki, Katib Çələbi «Şərəfnamə»dən istifadə edən ilk Şərqi müəllifidir.

«Şərəfnamə»dən istifadə edən müəlliflərdən biri də Katib Çələbinin müsəri olan Türk səyyahi Övliya Çələbidir. O, Tiflis şəhərinin salınması haqqında bəhs edərək yazar: «İranzəmin müverrixlərindən «Şərəfnamə» sahibinin sözü üzrə bu şəhəri (Tiflis) İskəndər Zülqərneyin xəzinədəri Bitlis bina etdirmişdir ki, Van əyalətindəki Bidlis şəhərini də o yapmışdır» (48, 315).

Bidlisi qeyd edir ki, doğru, düzgün rəvayətə görə Bidlis İskəndərin qulamlarından birinin adıdır. O, həm Bidlis qalasının və həm də vilayətin (Bidlisin) banisidir (76, 335).

Sonra Övliya Çələbi əsərinin bir çox yerində «Şərəfnamə»dən faktlar getirir və ondan tarixi bir mənbə kimi istifadə etdiyini qeyd edir. Bu iki Şərqi müəlliflərindən sonra, yəni 1669-cu ildə «Şərəfnamə»ni türk müəllifi Məhəmməd bəy ibn-Əhməd bəy türk dilinə tərcümə etmişdir (133, 70). Bundan sonra «Şərəfnamə»nin Şərqdə uzun zaman bir mənbə kimi istifadəsiz qaldığını güman etmək olar.

(Ardı gələn sayımızda)

"Bir Gün Mahnıların qorxulu olmadığını anlayacaqlar"

"Ürəyim və ruhum, nə qədər yaşayağamsa dünyanın hər yanında ağrılar çəkən xalqların yanında olacaq. Bunu edərkən yalnız özümdən güc tapacağam. Bunun əvəzi məni yaşadığım torpaqlardan, ölkəmdən, xalqımdan, işimdən, ailəmdən, sevənlərimdən ayrılmış bahasına olsa belə, mən pencəyimi daim yağışlara asacağam."

Ehmet Kaya, Maqazin Jurnalistləri Dərnəyinin verdiyi mükafatlarda ictimai rəyle təyin olunan İlın Sənətçisi Mükafatını almaq üçün 12 Fevral 1999 da səhnəyə çıxdı və etdiyi danışmada "Bu mükafat üçün İnsan Haqqları Dərnəyinə, Şənbə Analarına, bütün mətbuat əməkçiləri və bütün Türkiye Xalqına təşəkkür edirəm. Bir də bir şəhərim var. Bu anda hazırladığım və önmüzdəki günlərdə nəşr edəcəyəm albomda bir Kürcə mahnı oxuyacağam. həmçinin bu mahnıya klipdə çəkdirəcəyəm. Aranızda bu klipi nümayiş edəcək ürəkli televiziyaçılar olduğunu biliyəm. Efirə verməyəcəklərse Türkiye xalqıyla necə hesablaşacaqlarını bilmirəm" dedi. Salondan yüksəلن milliyətçi, təcavüzkar dalğa, Ehmet Kayanı sürgündə həyatını itirməsiylə bitəcək bu gün utantlıqla xatırlanan bir gərcəyin əsasını qoyma.

Ehmet Kaya, Parisdə sürgün həyatı yaşadığı günlərdə Türkiyədə mediadakı hücum dalğası bütün sürətiylə davam edirdi. 28 iyul 1999-cu ildə Ehmet Kaya Parisdə mətbuat konfransı keçirdi. Mətbuat konfurasında Ahmed Kaya ilə yanaşı Beynəlxalq İnsan Haqqları Təşkilatının (FIDH) başçısı Patrick Baudooin, Paris Kurd İnstitutunun rəhbəri Kendal Nezan və vəkili Osman Yetkin də vardi.

Ehmet Kaya o gün bu mətni oxumuşdu...

Salam!

Bizim ənənəvi üslubumuzla hamınız xoş gəlmisiniz!

Son aylarda ölkəmədə mətbuatın gündəmindən olmam və yaşadığım hadisələr silsiləsi səbəblərini sizinlə bölmüşəm üçün bu təşəbbüsədə bulundum.

Aylardır mənimlə əlaqədar edilən bütün xəbərlərdə (xəbərin mübtədəsi olmama baxmayaraq) şahidsiz, subutsuz yalanla, iftrayla məlumatlar dərc olundu.

Xüsusilə susqun qaldım, çünkü bir məhkəməm vardı və gerek hüquqa olan hörmətim gərkəsə Məhkəməni təsir etməmək adına səbirə gözləmənin daha doğru olacağını düşündüm.

Bundan qısa bir müddət əvvəl bir Avropa ölkəsində reallaşan konsertimin ardından çıxarılan xəbərlər səbəbiylə susqunluğumu pozdurmuş və ölkəmədə medi-anı təmsil edən hər kəse yazılı bir şəhər göndərdim. O şəhər qısaca məni və düşüncərimi ehtiva edirdi. Neticəsi isə buloldu ki, heç kim buna yer vermədi.

Avropanın müxtəlif yerlərində davam edən konsertlərimə görə bir daha, şəxşən sizlərin qarşısına çıxaraq, edilən xəbərlərin doğrudan tərəfi olmamın da tələb etdiyi haqq və məsuliyyətlə sizlər bir şəhər etmə ehtiyacı duyдум. Bunu edərkən hüquq qanunları tərəfindən mühakime olunmadan və cinayət və cəza anlayışlarını en sağlam şəkildə edam reallaşdırmağa çalışanların yaratdığı bu böyük haqsızlığı iliklərimdə hiss etdiyimi söyləmək məcburiyyətindəyəm.

Mən professional bir sənətçiyəm. Mahnı sözləri yazan, bəstələrini edən və

şəhər edən və milyonlarla satan bir sənətçiyəm. Ölkəm mənə alışkin olmasa da müxalif bir sənətçiyəm. Sosialam. Məni narahat edən hər şeyi musiqimlə təqib edir və musiqimlə etiraz edirəm. Mənim silahım bu. Duyğusu olan hər kəs kimi mənim gözümüzdən də yaş axıdan heç bir şey qarşısında susqun qala bilmirəm.

Dünya sənət tarixində olduğu kimi, mənim ölkəmin sənət tarixində də sosial düşüncələrini eks etdirən bezi sənətçilər

dətində tamaşaçılarımla (əksəriyyətini öz ölkəmin insanları meydana getirir) mahnı aralarında dincəlmək məqsədi ilə etdiyim kiçik səhəbətləri mənim yoxluğumdan istifadə edilərək tamamilə yanlış bir formada, təhlükeli və məqsədli şəhərlərə ölkəmin qəzet və televiziyalarında qərəzli şəkildə yayındırı.

Heç kim bunun yaradacağı nəticələrini düşünmək, qiymətləndirmək və ondan sonra xəbər etmək kimi bir sağlamfikir

var və onlarda öz dövrlərində mənimlə eyni qədəri paylaşımlar. Bütün bir əsri əhatə edən bu qədərlə, içine girəcəyimiz əsrə də qarşı-qarşıya qalmaq bütün insanlıq adına kədərli və haqsızlıqdır. Bir əski yazarın dediyi kimi, mənim üçün düşüncələrin azadca uğuşduğu bir dünyani şiddetlə darıxır və bütün insanlığı layiq olduğumu düşünürəm. Ancaq

Kədərlə söyləməliyəm ki, məni israrla ekis bir şəkildə göstərən. Düşüncəmə, əməllərimə xas olmayan şeylərlə suçlayan bir qəzet və televizya yöneticiləri, yazarları, xəbər muxbirleri var. Bunlar mənim ən demokratik haqqımı, müdafiə etmə haqqımı əlimdən almaq üçün əllərindən gələni edirlər. Əminim ki bu anda hamınızın ağılına eyni sual gəlir; Niye nə səbəb?

12 Fevral 1999-cu il tarixində məni de mukafatlandıran bir təşkilatın təşkil etdiyi yığıncaqda Kurd əsli olduğumu, yeni albomunda Kurdçə bir mahnı oxumaq istədiyimi, bu mahnıya bir klip çəkəcəyəm və bunu yayınlayacaq televiziya kanallarının varlığında da inandığımı söylədim.

Yalnız bu fikrimdən ötəri məni ölkəmi bölməklə, vətən xaini olmaqla günahlandıran bir neçə insanın təhqir dolo incidi və ayrı-seçkilikçi sözlərinə qarşılıq, bu ölkədə Kürdlərində yaşadığı gerçeyini qəbul etmələrini, etməyənlerin qarşısından qəçmayacağımı söyləyərək oradan ayrıldım. Bu hadisəyə qəzet və televiziyalarda günlərə və 'bölgüsü', 'vətən xaini', 'fiksiz fikir günahkarı', 'rədd ol' kimi başlıqlarla yer verilməsi nəticəsində haqqında bir iddia açıldı və xaricə çıxışım mühakime olunduğum məhkəmə tərəfindən qadağan edildi.

Halbuki mənim aylar əvvəl müqavilə imzaladığım və getmek məcburiyyətində olduğum bir səfərim vardi. Davam edən duruşmalarında vəkillərim bu qadağanın qaldırılmasını tələb etdi. Məhkəmə bu tələbi haqli hesab etdi və mən konsertimi reallaşdırmaq məqsədi ilə xaricə çıxışım. Bu konsertlərin reallaşdırılması müd-

nüməsi göstərmədən Ahmed Kayanı günahlandırdı və qərar verdi; O 'bir bölgüsü', 'vətən xaini', 'bir şərəfsiz', 'bir həyasız', 'bir terrorist', 'bir hergele', 'bir ağılsız utanmaz', 'kin və küfr söyləyən', 'hər kəs tərəfindən satın alınına bileyək' və 'Abdullah Öcalan kimi mühakime olunması lazım olan bir adam!'. Bu adamı anası, yoldaşı, qızları milyonlarla pərəstişkarı və bütün bir Türkiyə xalqı qarşısında belə xarakterizə edən qəzet və televiziyalar bunu neyə söykəyirdilər?

Bir nümunəsini yazılı olaraq sizlərə verəcəyəm bu şəhəmin içinde görəcəyiniz bəzi qəzet parçalarını diqqətlə oxumanız xahiş edirəm. Söz açdığını mukafat gecəsinə görə "Özüme bir avtomobil almışdım. 42 ildir bu ölkədə yaşadığım və çalışdığım halda, bir fikrimdən ötəri o mukafat mərasimində, məni bir gecədə vətən xaini ve bölgüsü olaraq xarakterizə edən bir neçə şərəfsizin üzündən o avtomobili istifadə edə bilmədim belə" formasındaki sözlərimi, "Ölkəsindəki 64 milyon insana şərəfsiz dedi" başlığı ilə verən qəzet bunu heç bir dəlilə ya da sənədə söykəmədən, nəticələrini hesab etmədən və böyük bir məsuliyyətsizliklə səkkiz sütuna başlıq yazma məsuliyyətsizliyi göstərərək, mən eyni qəzet və eyni sütunlarda iştirak edən "Mən bölməməyi müdafiə etmirəm amma Kurd reallığını qəbul etmək lazımdır. Bu gözyaşının bu ağrının bitməsi lazımdır. Biz bu ölkəni böldürmeyeceğiz" formasındaki cümlələrinin qəzet başlığına çıxarılmasını istəyirdim.

Mənim bu mənadaki barış və birləşdirici tutumunun önə çıxarılmaması, əksinə, mənə aid olmayan sözlərlə və tamamilə ön fikirlə şəhər olunaraq yazılı başlıqlarla nəyin qarşısı məqsəd qoyulduğunu yaxın gələcəkdə mənim düşəcəyim vəziyyəti izləyən hər kəs görəcək. İstəyim bu yanlı, məqsədli, yalanların hüquq çərçivəzində təhlil edilib nəticə çıxarılmışdı.

Ölkəmin bir bölgəsində illərdir sürən və

bütün bir xalqın yara aldığı bir müddətin qiymətləndirməsini edərək və bu müddətin yaratdığı nəticələrdə ötəri üzr istəyən Abdullah Öcalanın bu rəftarının diqqətə alınması lazımlı olduğunu söyləməm, qəzet və televiziya xəberində "Ahmet Kaya bölgüsü başçısını təriflədi" sözləriyle verilsə, mən bunun altında çox ciddi və bir sıra məqsədlər olduğunu, bu yanlışlıkların, haqqında olan iftiraların, mənim qolumu qanadımı tamamilə qırmaq olduğunu düşünərəm.

Dünyanın bir çox xalqlarının yaşadığı bir ölkədə illərdir insana dəyər verərək, mahnılarda xüsusi vurgulamış bir insan olduğunu bildirmək istəyirəm. Mən bu ölkə xalqına 'şərəfsiz' demədim və demərem!

Bu ifadələri mənim adımdan söyləyənlərin məqsədi ne olursa olsun, onlar tarix və 64 milyonluq türk türk xalqı qarşısında cavab verecəklər. O insanları vicdanları qarşısında baş-başa buraxıram...

Mən burdayam və mənim taleyi onlara sənətçi yoldaşları var ki öz yurdundan ölkəsindən kənara getmək məcburiyyətində olublar. Hamımız bu və ya başqa formada eyni uğursuz taleyi yaşamaqdadı.

Mənim kimi eyni taley yolu keçmiş Vietnamdan Afrikaya, oradan Bosniyaya uzanan, dünyadaki bütün xalqların yanında olduğunu hər yerdə və azad bi şəkildə ifadə edən Bob Dylan, Paul Simon, Sting, Joan Baez, Sinead O'Connor kimi böyük sənətkarları burdan salamlayıram.

Mən səsimi hələlik ölkəmdə doğru bir şəkildə eşidilməsinə çalışıram. İstəyirəm ki, nə demisəmə o şəkildə anlanılsın və deyilsin. Bir çadra problemi gündəmə olan bir vaxtda bu məsələyə də münasibət bildirərək söyləmişdim ki, hər kəsin istədiyi kimi geyinmə azadlığı var və bunu qadağan etməyə bir səbəb belə yoxdur. Ancaq buda doğru anlaşılmadı, qıymətləndirilmədi. Buna baxmayaraq yenədə cəhd edirəm, çalışıram.

Ürəyim və ruhum, nə qədər yaşayağamsa dünyanın hər yanında ağrılar çəkən xalqların yanında olacaq. Bunu edərkən yalnız özümdən güc tapacağam. Bunun əvəzi məni yaşadığım torpaqlardan, ölkəmdən, xalqımdan, işimdən, ailəmdən, sevənlərimdən ayrılmış bahasına olsa belə, mən pencəyimi daim yağışlara asacağam.

Bir gün bəziləri necəse Kurd əsli olduğu üçün Kürdçə bir tək mahnı oxumaq istəyən bir adamın heç bir ölkəni bölmədiyinin əhvalatını yazacaq və bu əhvalatı oxuyanlar mahnı oxuyan insanlardan və mahnilardan qorxulmaması lazımlı olduğunu anlayacaqlar.

Gedən məhkəmə səbəbiylə sizlərələr çox şeyi danişa bilməmədim, suallarınızı geniş cavablandırma bilmədim çalışdım ki oxuduğum bu monoloqumla size nələrsə anlaşılmış.

Mən klassik olduqdan sonra, ölümümdən sonra anlaşımaq deyilindi. Məni doğru anlama yolunda ən kiçik bir səy, bir sağlamfikir və bir xoşgörüş üçün çox darıldığımı və bunu içinde daşıyan hər kəse səmimiliklə salamladığımı bildirir təşəkkür edirəm.

İnsanın özünü əsla tam olaraq ifade edə bilmədiyi bu məhdud şərtlər üçün məni bağışlamayı dileyir və geldiğiniz üçün hamınıza təşəkkür edirəm.

Ahmed Kaya 1999 bianet.com
Kurdo Kürdüstani

Li Kurdistanê berhemanîna gazê zêde bûye

Dana Gas ji bo nîvê sala 1sal, 284 milyon dolar dahat ragihandiye û qazanca wê jî 111 milyon dolar e.

Dana Gas da zanîn ku dahata wê li gorî nîvê yekem a sala borî ji sedî 31 zêde bûye, beşek jî ji ber pêşketina çalakiyên wê li Herêma Kurdistanê ye.

Li gorî raporê, dahata şeş mehêne yekem ên sala 2021-an 284 milyon dolar bû, ku ji 216 milyon dolar di nîvê yekem a 2021-an de 68 milyon dolar zêde bû.

Li gorî Navenda Bazarê, di raporê de hatiye gotin ku tevî pirsgirêkên ewlehiyê yên li herêmê, kompaniya bi aramî xebatê xwe didomîne û di xebatê wê de tu astengî çênebûne.

Li gorî zanyariyên Dana Gas, berhemanîn li Kurdistanê ji sedî 1 zêde bûye û pêşdebirina pirojeyê berdewam bi pêşveçûnê baş berdewam e û kompaniya bi rayedaran re ji bo çareserkirina arişeyên ewlehiyê û ji nû ve destpêkirina avakirinê kar dike. Di mehêne borî de çendîn êrişenê müşekî yên milîsên ser bi Herêma Kurdistanê ve bo ser projeyên Dana Gas li Herêma Kurdistanê, lê nekarî ti ziyanekê bigihîne çalakiyên wê kompaniyê. rojekurd.com

'Beşek ji petrola Iraqê bi boriyên Kurdistanê ji derive re tê şandin'

Wezîrê Çavkaniyê Xwezayî yên li Herêma Kurdistanê yên bi wekalet Kemal Mihemed Salih eşkere kir ku beşek ji petrola Iraqê ji ser boriyên neftê yên Kurdistanê bo derive tê şandin û parastina saziyên gaz û petrolê erkê hemû aliyan e.

Wezareta Çavkaniyê Xwezayî ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê bi daxuyaniyekê ragihand ku Wezîrê Çavkaniyê Xwezayî yên i wekalet Kemal Mihemed Salih, pêşwazî li konsula giştî ya Amerîkayê li Herêma Kurdistanê Şehrazad Siûd kiriye û di hevdîtinê de behsa pêşxistina sektora petrol û gazê hatiye kiran.

Di daxuyaniyê de hatiye diyarkirin, konsula giştî ya Amerîkayê gefen li ser bîr û saziyên neft û gazê şermezár kiriye û amadebûna welatê xwe ya ji bo nêzîk kîrîna hikûmeta Herêma Kurdistanê û Hikûmeta Iraqê ji bo çareserkirina pirs-girêkên neft û gazê bi rîya dîyalogê anîye ziman.

Wezîrê Çavkaniyê Xwezayî jî spasiya hikûmet û û gelê Amerîkayê kiriye û gotiye: "Sekتورا petrol û gazê ya li Herêma Kurdistanê di xizmeta gelê Kurdistan û gelê Iraqê de ye. Bi rîya gaza berhemhatî 600 megawatt elektrîk ji bo Kerkük, Mûsil û Diyale tê şandin. Beşek ji nefta Iraqê jî bi boriyên nefta Kurdistanê ji derveyî welat re tê şandin. Ji ber wê jî parastina saziyên petrol û gazê erkê hemû aliyan e."

PeyamaKurd

Salvegera Prof. Kinyazê İbrahîm li Elmanîya bi rêzdarî hat bibîranîn

Nûneratiya Yekîtiya Nivîskarên Kurdistanâ Sûriyê, bi besdariya komela kurdî ya rewşenbîrî li Münster, roja Şemîyê 12' Tebaxa 2022'an, li bajarê Münster - Elmanîya, yekemîn salvegera koça dawî ya serokê Federasyona Navneteweyî ya Kurdên Sovyêta berê, Cêgirê Serokkomarê Qazaxistanê û Zimanzanê Kurd Profesor Kinyazê İbrahîm Mîrzoev bibîr anî.

Piştî rêzgirtin ji giyanê zimanzanê Kurd Profesor Kinyaz û giyanê şehîdên Kurdistanê ligel Sirûda Neteweyî Ey Reqîb, Rojnamevan Dilbirîn Şingalî, Seroka komela kurdî ya rewşenbîrî li Münster û endamê Desteya Giştî yê Yekîtiya Nivîskarên Kurdistanê li Ewropayê bixêrhatina amadebûyan kir û kurtejiyana Prof. Kinyaz ji amadebûyan re xwend û piştire Nivîskar û Rojnamevan Sebrî Resûl serokê Yekîtiya Nivîskarên Kurdistanê li Ewropa peyvek girîng pêşkêş kir û bi dirêjî behsa çavpêketina dawî ya bi Prof. Kinyaz re di 6ê Gulana 2021ê de kir, û filmek belgeyi li ser jiyanâ nemirê mezin hat pêşkêşkirin, û piştire jî endezyar û helbestvana kurdên Ermenîstanê xanim Gohar Mamo gotara Federasyona Navneteweyî ya Kurdên Sovyeta berê xwend û

behsa rola nemir Prof. Kinyaz di nav kurdên Ermenîstanê û Qazaxistanê kir û behsa rola Kurdên Kurdistanâ Sor ji bo çanda Kurdî kir.

Birêz Nader Doxaftî, Serokê Federasyona Komeleyên Kurdistanî li Almanyayê, kurtiyek li ser rola Professorê nemir, Serokê FNKS û cîgirê wî yên nemir Yura Nabîyêv, ji bo birêxistinkirina civaka kurd li Qazaxistan, Rûsiya û Ewropayê pêşkêş kir, herwiha nameya Komelên Komkar bi amadebûna nûnerê Komeleyên Komkar birêz Mehmet Ozdemîr hat xwendin û siyasetmedarê Kurd Goman Husîn li ser girîngiye rola kurdên Kafkasiya axaftinek kurt

pêşkêş kir û birêz Reşîd Efrînî bal kişand li ser girîngiye şermezarkirina peymanen dij-Kurd bi taybetî peymana Lozanê ya reş, nivîskar Ebdûlazîz Qasim bal kişand li ser xebata Prof. Kinyaz ji bo piştgiriya rîferandoma serxwebûna Herêma Kurdistanê û hewlîn ligel berpirsên wezareta derive ya Rûsyayê ji bo rawestandina êrişen dagîrkeriya Tirkîyê li ser Efrînê û Serêkanîyê.

Di dawiyê de nûnertiye pîrsyarnameyek li ser amadebûyan belav kir ji bo dîtina rexne û pêşniyarên wan derbarê bîranîna Professorê nemir û çalakiyên çandî bi giştî. krd.riataza.com

Em dikarin ji PKKê aciz bin, lê nabe em li Sûrî Kurda ji derive bihêlin!

Serokê Partiya Pêşerojê Ahmet Davutoglu tevlî bernameyeka rojnamevan Ruşen Çakir a Medyascopê bû. Davutoglu behsa rewşa Suriye û helwesta vê dawiya ya Tirkîye di derbarê Surî de kir. Davutoglu dibêje: Rusya hewlidîe ku, rejima Suriye meşrû bike û Tirkîye li gel wan pêwendiyê deyne. Divê di hevdîtinê siyasî de armancek siyasî hebe.

Ji bo ci pêwendiyên Surî û Tirkîye sekinîn? Hevdîtina dawî, min li Şamî ligel Esad kir. Ji wê rojê heta niha rejima Surî li himber hemwelatiyê xwe çekîn kîmyavî bi karanîn. Li Helebê, Hemayê, Dêrezorê, Latikiyê gelê xwe bombebaran kir. Rejimek ku keşe li gel gelê xwe heyî û bi arikariya welatêne derive li ser ling mayî û bi milyona hemwelatiyê xwe koçber kirî û ew hatin Tirkîye, çewe pêwendî li gel bê dayîn?

Berdewamiya axavtina xwe de Davutoglu dibêje: Ji bo pêwendiyek li gel rejima Surî 3 ihtimal hene. Yekem rejim xwe diguherînê û li gel gelê xwe dixwaze aşitîyekî pêkbîne. Tiştek bi vî awayî tuneye. Ma rejim axa Surî kontrol dike? Na.

Sûyem, gelo tu peyamên rejimê yên erêni di derbarê Tirkîye de hene? tuneye. Dema ev sê ihtimal tinebin, Yek ihtimal dimîne. Ew jî ew e ku, bi zora Putin li ser daxwaziya Putin û Rusya ev pêwendî bê danîn ne tiştek raste. Rusya Tirkîye mecbûr dike.

Di derbarê pirsa Kurd de ji Davutoglu got: Nabe li Surî mirov rewşa li deverêni Suriye wek Dêre Zorê û Reqayê dikare biguhere û ev yek bandorekî taybet li rewşa rojavayê Kurdistanê dike.

Kurda, Ereba, Nuseyriya ji derveyê çareseriye kî bihêle. Mimkine mirov ji rejim acizbe lê divê Elewî ji derveyê çareseriye nemînin.

Davutoglu berdewamiya axavtina xwe de got: Em dikarin ji PKKê aciz bin. Ji bo vê jî sedemên me yên rast hene. Lî nabe em Kurdên suriye hemûyê bigrin himber xwe. Niha dixwazin ji bo faktora PKKê diji kurda bisekinin û wan wek dijmin bidin nasandin û herin rejima Suriye re rûnîn. Dixwazin me wek dijminê Kurda bidin nîşandan û li gel rejim pêwendiyen Tirkîye çêbikin. rojekurd.com

SOHR:HSDê operasyonê xwe yên bi Hevpeymaniya Navdewletî re rawestand!

Dezgehê Çavdêriya Sûrî ya Mafên Mirovan (SOHR) daxûnyaniyekî de dibide xûyakirin ku, HSDê çalakiyênxwe yên bi Hevpeymaniya Navdewletî ya Dijî DAIŞ'ê re rawestandiye. Li gora daxûnyaniyê; HSDê operasyonê xwe yên li Rojavayê Kurdistanê û Sûriyê yên di çarçoveya şerî li dijî DAIŞ'ê de bi Hevpeymaniya Navdewletî re pêk dianîn rawestandiye. Dezgehê Çavdêriya Sûrî ya Mafên Mirovan dibêje ku, HSDê piştî ku Tirkîye di êrişen dronan yên li Rojavayê Kurdistanê rîveberên HSDê hedef gitine, ev biryar wergirtiye.

Bê guman ev yek babetek girîng ê gotubêjê ye. Taybetî eger HSD di vê helwesta xwe de berdewam be ,

rewşa li deverêni Suriye wek Dêre Zorê û Reqayê dikare biguhere û ev yek bandorekî taybet li rewşa rojavayê Kurdistanê dike.

rojekurd.com

HESENÊ HECİSILÊMAN

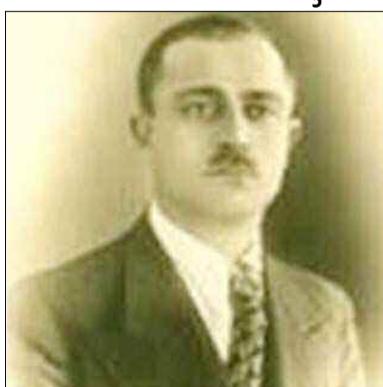
"Eskeran mîr beravkirin navenda gund û ji wir birin gundê Arezdeyanê. Li wir bi wan ra civîn kîrin û gotin: "Em ji we re 3-4 roj wext didin, dewleta Tîrkiyeyê dixweze êrisî ser dewleta Sovyetê bike, li sînor şerê bibe, ji bona wê jî em we ji sînor dûr dixin." Dîroka Kurdan dîrokeke pir kevnar e. Ew di nava zîlm, zorê de, bûyerên dijwar de derbas bûye û gîhiştiye rojêne me yêne iro. Ez dixwazim behsa wan bûyerâya yekê bikim ku sala 1937'an pêk hatibû. Ewa 78 sala ku Kurd ji Qafqasyayê hatine nefikirin û ew şandin Qazakîstanê. Sala 1937'a "babê gel" İ.V. Stalîn Kurd nefikirin. Nenêrin ku 78 sal ji nefikirinê derbas bûye, hê jî çave geleka li riya dê û babê xwe, bira û xûşkê xwe ye ku wan bibînin. Bi sedan Kurd, Azerî, Ermenî, di riyan de, di sir û sermê de, ji birçibûnan mirin. Sala 1937'an ji Qafqasyayê bi emrê Stalîn sirgûnî Qazakîstanê û Asyaya Navîn kîrin, wek "gelê bêtîbar". Wî wextî ji navçêya Şerûrê, Naxçıvan a Azerbaycanê nezîkî cemê Erez 12 gundê Kurdan: Qîqaç, Qerka, Misirka, Axayar, Qerebûrin, Yanix, Golevan, Metîqa-Şawalîka û yêne din sirgûn kîrin. Payîz bû Kurd hê jî çiyan nû hatibûne aranê, amadekariyê zivistanê dikirin.

Rêwitiya bi trêne dest pê dike

12'ê Mîjdarê sibe zû bû, wesaftên bargir eskerên Sovyetê jê peya bûn û dora gund girtin. Bore-bora çeleka, ewtîniya seyan, qurte-qurta mirîşkan, girînya zara, bi gîlîkîva bû qerebalix. Eskeran mîr li qada gund kom kîrin û ew birin gundê Arezdeyanê û li wir wana ra civîn kîrin û gotin: "Em ji we re 3-4 roj wext didin, dewleta Tîrkiyeyê dixweza êrisî dewleta Sovyetê bike, li sînor wê şer bibe, ji bo wê jî em we ji sînor dûr dixin."

Kurdê belengaz bi nîvqîmet pêzê xwe firotin Azeriyan. Îzin dane wan ku hesp û dewarê xwe bi xwera bibin. Pişti 2-3 rojan wesayîten bar hatin, 3-4 mal bar kîrin, berê wan dane stasyona Arazdayanê. Mal barkirin vagonê bargir, vagona de tiwalet tunebûn, di kuncê vagonê de, vagon quî kiribûn, perdek têde darda kiribûn, çawa tivalet! Qîz, bûkan ji kal û pîra, xesû û xezûra şerm dikirin herine tivaletê, ber wê jî wan nan, av nedixwarin. Wexta stasyonê trêne disekeñî ew peya dibûn, diçûne tiwalâtê. Wexta stasyonê elam dikir ku tirêne here Kurda zimanê Rûsî nizanîbûn, hînek ketine bin tekerê tirêne seqet bûn.

50 SAL DI SER KOÇKIRINA HELBESTVAN QEDRÎ CAN RE DERBAS DIBE

İro, (09.08.2015), 50 sal di ser koçkirina helbestvan Qedrî Can

Sirguna - Nefikirina Kurden Qazakîstanê

'Em mirovîn çiya nel'

Nezî meheke ew rî hatin, trêna wan gihişte bajare Almatayê, ji wir bi wesayîten bargir, di sir û sermê de ew birine navçeya Balxaşê gundê Baxti-Baxtiye. Serokê gund ew parevekirine ser malê Qazaxan, her yekê re otaxe dan, ew hetanî baharê ser wan man. Qazaxan ew bi nan, av û cil kîrin. Baharê dewletê ji wana rî xanî çekirin, ew ketine xaniya, xwe re erd reşandin. Bû havîn dest germe û mixmixka (mêşa) wan taw nedikir. Hineka ber wê dijwariye xwe şewitandin. Şevekê rûspiyê gund beravî mala sedre kolxoze Keremê Lele bûn û giliyê xwe kirine yek, şev seat yekê barkin. Wan bi şevê boholêne xwe yi ker, hespan kîrin û berê xwe dane çemê îliyê. Kêleka çemê îliyê meşîyan. Bi sibe ra, Qazax deriyê malên Kurda vedikin, lê dinêrin ku mal vala ne, pez, dewar, hesp û kuçikê wan tunenin. Cimeata gund cawê didine navçeya, esker bi hespa ve dikevin pey şopa wan, lê dinêrin ku 15 km li kêleka çemê îliyê ew westiyayî dîbin. Wî çaxî esker dora wan digirin û dixwezin wan vegérînine cihê wan. Cem wan kalek hebû navê wî Biro bû ew jîna re dibêje xwe bavêjine çem. Ew xwe davêjine çêm û dikine qîje-qîj. Eske têne cem mîra û dipirsin, kî zimanê Rûsî zane. Biro tê cem wan divêbe ez zimanê Rûsî zanim. Eske divêjine Biro, ev jîna ci dixwazin, ew dibêje eger hûn pêşîya me bermedin, emê xwe çem de bixeniqînin, em meriyê çiyan e, em

canê, hînek jî li herema Almatayê man. Pişti hilwîşîna dewleta Sovyetê sala 1990-1991'ê Kurd ji Ermenîstanê ji bo na şere Qereba xa Çiya hatine Qazakîstanê. Naha ewana li Qazaxistana jiyana xwe didomînin.

Birine pêş eniya şer de

Bi dewr û zemana Kurd ketine mirin, kuştînî û nefikirinê. Dijmin û neyarê Kurdan her tim xebîfîne da ku Kurdan ji ci warê wan bibin, wan bîhelinin û asîmîle bikin. Merî dikare behsa wan bûyera yekê bike ew jî nefikirina Kurda ya sala 1941'ye. Sala 1941'ê şerê cîhanê dest pê kir. Wî wextî bi emrê İ.V. Stalîn gelê kêmnetew nedibirine şer, Gurcistanê Kurdê Axiske pasaportê wan guherîn, wan de Azerî nivisîn û birine pêş eniya şer. Li gundan de ciwan, kal-pîr, jîn û zarok man. Sala 1944 meha mijdarê ji navçeya Aspîndînsike ji gundê Axçiyê, Coldê, Timogiyê, Zêdevarziyê, Mîrîşxanê, Danêtê, Anakêtê û yên mayîn nefikirine Qazakîstanê. Kurden van gunda di nava 3-4 rojê de malê wan barkirine irênen bargir de berê wan dane best û beyarêd Sovyetistanê. Kurden nizanbûn ku wan dibine kû. Trêne de di rî de kal û pir, jîn û zar ji sermê, seqemê, birçibûnê mirin. 20 roja tirêne di rî de hat û gîhişte herêma Almatayê. Ewana birine navçêya Çîlîkê. Qazaxan di sermê û seqemê de alîkarî dane Kurden ew nan, av, mal û kinç kîrin.

Bi ordêne û madalyava vedigerin

Malxîyê wan mala birine şer em dikarin

nikarin li çol û qumistanê de bijîn! Wî çaxî îzîn ji navçêya îliyê têne Enbekşiyê. Yê navçêya îliyê têne Kayçük Sovxoze. Ewana nêzîkî çemê Almatînka biçûn 25 kulîkê binerd çedîkin. Alîkî kulkêda sewalan xwedî dikin, yê din de jî ew dimînin. Kurden nefikirinê hetanî sala 1948'a wan kulika de dimînin, dû wê re Sovxoze erdê dide wan ew ji xwe re xaniya çê dikin. Wê demê îzîna nefikirîya tunebû 2 km dûrî gund herin, lazim bû ku ji komînat (qomtan) îzin bixwestana. Îzîna wan tunebûn ku herin xwendîna bilind dest bînin. Pey mirina İ. V. Sitalîn sala 1956'an de izin dane nefikirîyan ku ji ku hatine dikarin herin cihê xwe. Wê demê hînek ji wan vegeyîyan Ermenîstanê û Azerbay-

navê çend kesa bikşînin Zîyo Aliyev, Aydin Aliyev, Ezalxan Mistevayev, Adil Hesenov, Sarî Aslanov, Meclîs Hesenov û yên mayîn. Ji wan gundan 25 kes çûbûne şer ji wan heft kesan bi ordêne û madalyava vegeriyan. Ji wana wek mînak ez dikarim bidime kîvşê Aydin Aliyev ku şer vedigere, tê Gurcistanê gundê xwe li dinere pêş mala wî mirovne biyanî hene. ij wan dipirse "Hûn kî ne?" ew dibêjîn, "Ev mala me ye", dewletê daye me. Aydin diçe cem muxtarê gund û jê re dibêjî, "Ka malbata min?" Muxtar dibêjî: "Malbata te nefikirine Asyaya Nîvîn!" Aydin bi çetinayî tê Ozbekistanê bajarê Taşkentê li wir dipirse ku malbata wî kû da nefî kîrine. Ew hîn dibe ku malbata wî nefikirine Qazakîstanê. Ew tê bajarê Almatayê bazara Almatayeye li wir jîneke Azerî dibêjî ku, malbata wî li gundê Zariya-Vostokê ye, ew

Sebrî dibêjî:

*Jiyan çiqas delal e
Di nêv bav û biran de
Dil heye ko ne nale
Ber birînên riman da
Ev birîna riman e,
Barekî pir giran e,
Kezeb, gurçik ne mane,
Li pepûkên xwehan da.
Hawara me vaya ye
Xewa bê kîr bela ye
Qet şik têde ne ma ye
Di gotinên yaran da..*

Osman Sebrî jî yê duymîn e ku di kovara Hawaê de dinivîsandiye. Wî jî ev helbest (Berdîlik; Ji Qerdî Canê Canbi-

te û wir maibate xwe dirine.

Cand û huner a "Berbang"

Sala 1986'an serokkomarê dewletê Sovyet êye Sosialît ê dawî M.S. Gorbacoî di nava dewletan de dabeşkirin û meşandinê. Di heman demê de partiye milîperest serê xwe bilind kîrin. Di navê komarê Sovyetê de şer û pevçûn des pê kirin. Mirov hatin qirkirin û ci cih û warê xwe bûn. Wî çaxî bi emrê Dewleta Sovyetê ji bo na her netewê û kemmetewek navendê çand û hunerê hatin sazkarin. L Qazakîstanê cara yekemîn sala 1989'an li bajarê Almatayê Navenda Çanda Kurd ha sazkarin. Dû wê re sala 1993'an li Qazakîstanê Navenda Çanda Kurdên Qazakîstan "Yekbûn" hat sazkarin. Tevlî wê navendi herêma Almatayê, Çimkendê, Cambûlê i Taldiqorxanê (yi wir gelek Kurd dijîn) bûn. Sala 1999'an navê navendê hatin guherandinê û mîna "Berbang" ve hatin binavkirin.

Azerî, İranî û Tirk hatine nivisandin

Ji sala 1989'an hetanî sala 1998'ar serokê navenda çand û hunera bajarê Almatayê Huseynê Hemîd Sadîkîv bû. J sala 1991 hetanî sala 1996'an serokê Yekîtiya Kurden Qazakîstanê "Yekbûn" Ezîzî Ziyo Bedirxan xebitiye. Ji sala 1996'a hetanî sala 1997'a Kînyazî İbrahîm xebitiye. Ji sala 1998'an hetanî 2006'ar akadêmîsyen Nadîr Nadirov, ji sala 2006'an hetanî niha akadêmîsyen Kînyazî İbrahîm kar dike. Bi agahiyê resmî Qazakîstanêda 45 heza Kurd dijîn. B texmîna Yekîtiya Kurden Qazakîstanê "Berbang" 100 hezarî zêdetir Kurd dijîn. D pasaporten wan de Azerî, İranî û Tirk hatine nivisandin. Ewana hîn jî li herêma Almatayê, Canbûlê, Axmolê, Çimkendê dimînin.

Weşanên "Jîyana Kurd" û "Nûbar"

Yekîtiya Kurden Qazakîstanê ya çand û huner a "Berbang" kar û xebatê çandî hûnerî û civakî ve mijûl dibe. Ji sala 1991'ê hetanî niha li bajarê Almatayê rojnemâ "Jîyana Kurd" (berê navê wê Kurdistan bû weşanî dike. Rêdaktorê rojnemâ Heseni Hecîsilêman e. Ji sala 1992'a hetanî niha kovara "Nûbar" weşanî dike. Rêdaktor wê akadêmîk Kînyazî İbrahîm. Yekîtiya Kurden Qazakîstanê "Berbang" çand û hunerî usa jî berhemîn niviskar û helbest vanan çap dike. Niha li Qazakîstanê 12 komê folklorê û reqasê hene. Pêş Assam blîya Gelê Qazakîstanê ji sala 2001'ê hetanî niha komên dersên zimanê Kurd hatine teşkilîkîrin. Di wan komê de dersen zimanê Kurdi Heseni Hecîsilêman dide.

Cara yekemîn dewlet finanse kir

Di Qazakîstanê de cara yekemîn Yekîtiya Kurden Qazakîstanê "Berbang" çand û huner hesabe (finasê) dewletê ve sala 1996'a elfeba û giramîra zimanê Kurd da weşanî. Torîvanê kitêbê Kînyazî İbrahîm e. Mûzêya dewletê ya mezin de sala 1995'a para çanda Kurda hatiye vekir inê. Kurden Qazakîstanê di nava pê daçuyîna komarê de ji aliye çand, huner ilmî, perwerdê de û aborî de keda xwe tevlî kîrine. Kurden Qazakîstanê her tim welatê xwe Kurdistanê û gel xwe re ye. Eş û janâ Kurd û Kurdistanê êş û janâ wan e!

YENİ ÖZGÜR POLİTİKA

ra re), wek bersiv ji Qedrî Carre, di hejmara 2an de ji kovara Hawarê belav kîriye:

*Jiyan xweşe bi xurtî
Li Kurdistan bi Kurden
Bav û biran; ci bikim?
Hemû min tê bi dirdan..
De rabin li me tu zanî
Rim nîne giş nîzanî
Xopan kîrin Kurdenî
Ev teral û nezanan
Hawarê, xweş awakir
Dilê Kurden pê şakir
Zar û ziman ava kir
Jîn û xweşî belav kir..*

Konê Reş Qamişlo

re derbas dibe, bi min xweş e ku ez vê diyaloga helbestî di navbera

Ji Ermenistanê heta Kazakistanê axîneke ji kezebê

"Ez Kinyazê İbrahîm Nevoyê Mîrze. Wekî Kinyazê İbrahîm Mîrzoyêv jî tême naskirin. 1-ê Gulana 1947-an, li Zengî-basara Ermenistanê hatime dînyayê. Ev der li ser Çemê Eresê ye û nêzîkî sînorê Tirkîye ye. Navê Gundê me Rihanlû ye. Malbata me ji Serhedê ye. Em ji Eşîra Celaliyan in. Kal-bavê min ji Rojhilatê Kurdistanê hatine Bazîdê, ji wir jî li Îdirê bi cih û war bûne."

Prof. Dr. Kinyazê İbrahîm, rojhilatnas û akademîsyen. Serokê Kurdên Kazakistanê û li Zanîngeha Abaya Alma Atayê Serokê Navenda Zimanên Dînyayê. Pişti Şerê Qerebaxê terka Ermenistanê dike û di destpêka sala 1990-î de li Alma Ataya Kazakistanê bi cih dibe. Li Erivanê, li Zanîngeha Xaçatûr Abovyan salên dirêj Serokatiya Beşê Ziman û Edebiyata Azerîyan kiriye. Vê gavê Endamê Yekîtiya Nivîskarê Kazakistanê û Endamê Yekîtiya Rojnamegerên Kazakistanê ye. Li hêla din ew Li Kazakistan û Asya Navîn Nûnerê Navenda PEN'a Kurd e û Berpîrsê Giştî yê kovara edebî Nûbarê ye ku li Alma Atayê bi zimanê Kurdî û rûsî ronahiyê dibîne. Kinyazê İbrahîm xwediyê gelek xelatên neteweyî ye. Bi 6 zimanen dizane. Nêzîkî 20 kitêb li pirtûkxaneya Kurdî zêde kiriye. 'Xortê 67 sal' xwediyê serpêhatiyeke balkêş e. Di 65 salan de, bûye şahidê gelek qewimînan, guhdariya karesatên mezin kiriye. Ji dayîkê û nefikirina yekem destpê dike: "Dayika min malxanîma Mihemedê Nadoyê Üso ye. Ji Eşîra Birûkan e. Li Wanê hatîye dînyayê. Di sala 1926-an te bi qasî 2000 malan malbata me jî dersînor dibe, dikeve nav axa Nexîvanâ Sovyeta Berê. Wê gavê gelek eşîren me kurdan ji ber serhildanê Agirî, Şerê Bro Heskê Têlî, Şêx Seîd xwe li sînoran dixistin û ji ber zîlma roma reş terkeser dibûn. Rehmetiyê bavê min digot ku ew ji eşîra Bro Heskê Têlî yê Celalî ne. Gel bi halekî perîşan hatîye sîrgunkirin. Parek çûye İranê. Em ji wan eşîren bûne ku 1926-ê salê derbasî axa Sovyetê bûne. Gelek eşîren kurdan para xwe ji nefiyê standine. Brûkî, Celalî, Sîpkî. Lê zêdetirê wan Brûkî bûne. Heta sala 1937'an li wir mane. Pişti ku derbasî hêla din a Eresê dibin, li aliyê din ji malbata wan gelek kes dimînin. Artêşa Sor a Sovyetê rê li ber wan digire. Êdî nahêle derbas bin. Sînor tê şidandin. Berê di navbera Tirkîye, Sovyet û Ermenistanê de sînor tunebûn. Havînê kurd ji wir dihatin zozanen Egrîce, Qanîgol, Qizilziyaretê. Heta payîza dereng li wir diman. Payîza dizivirin Serhedê. Gava ku birek ji eşîren kurdan li wan zozanen bûne, leşkeren Sovyetê hatine û gotine; 'Êdî hûn nikarin derbasî hêla din a Eresê bibin!' Milet

perîşan dibe..."

Kinyazê İbrahîm pişti vê rewşê behsa malbetekê dike ku serî ji vê yekê re rakiriye û tevî kuştina mîrân û leşkeran sînor derbas kiriye: "Çend mal hene, ji Mala Basoyê Ozmân ku Mamkî ne. Şer dikin sînor derbas dikin. Xwe li Çemê Eres dixin, digihîjin qewim, bira û pis-mamîn xwe. Di navbera wan û leşkeren Sovyetê de şer çêdibe. 2-3 kes ji wan, ji leşkeren Üris jî çend leşker têne kuştin. Pişti wî şerî, Sovyet sînor girê dide. Hinceteke din jî ew bû ku divê kurd ji wir derketana. Digotin; 'kurdên li nav sînorê Azerbeycan, Tirkîye û Ermenistanê karê îstîxbarat û ajantiyê dikin.' Desthilatdarên ermenistan û Azerbaycanê jî dixwestin kurd ji wir derkevin. Armanca wan 'paqîkîri-na' kurdan, yekmîletbûna wan bû.' 1937'ê salê, di nava şevekê de kurdan li trênen bar û heywanan siwar dikin, di bin kontrola leşkeran de neff dikin. Kes nizane bi ku ve jî dibin. Du mehîn dirêj di riyan de 'dê weledê xwe davêjê!' Gava dibînin ku li Kazakistan û li ser hidûdên Kirgîzistanê ne. Sar, seqem, çol, best. Ne ew der bi zimanen wan dizanin, ne ew bi zimanen wan deran!

"Malbata me jî di nav wan de ne. Dê, bav, xwişk-bira, kal-pîr, qewim û pis-mam. Malbata me li Kirgîzistanê wîlîyeta Qizilqeyayê peya dikin. Ew der nêzîkî Oşê ye. Oş li ser sînorê Ozbekistanê ye! Kurdên Ermenistanê tînîn Kirgîzistanê. Kurdên Azerbaycan û Nêçîvanê tînîn Kazakistanê. Malbata me sê salan li Qizilqeyayê dimîne. Heta sala 1940'ı.' Sê sal paşê destpêka Şerê Cîhanê yê Duyem e. Camêrek heye, ji wan re dibe dergeh û star! Stara vegera Erivanê. Ew camêr rewşenbîr, şâfr û nivîskarê mezin Wezîrê Cebarê Nadirî ye. Kinyazê İbrahîm bi van hevokan behsa wan rojan dike:

"Di nav nefikirian de malbata Wezîrê Nadirî jî hebûye. Ew jî hatine sîrgunkirin. Wezîrê Nadirî tê malbata xwe dibe. Dewletê ji bo malbata me digot;

"Ev kesen biguman in. Dikarin ajantiyê bikin.' Lê Wezîrê Nadirî ketibû karê dewletê. Di îstîxbarata dewletê de nav û dengê wî hebû. Rê jê re vekirî bû. Digot; 'Ez kefilê vê malbatê me.' Hat û malbata xwe bir. Mala me jî tevî mala wan, 1940'ê salê zîvirî Erivanê. Li Erivanê ji bo 10 malan avahî standin, erd standin. 1941'ê salê mala me derbasî Zengîbasarê dibe, li gundê Rûhanliyê cîwar dibe. Wê salê birayê min ji dayik dibe, navê wî Têmîr e û niha 70 salî ye. Xwişk û birayekî min jî li Kirgîzistanê dimirin: Yaqûb û Gulnaz. Dê-bavê min bi du zarokan ve têne Kirgîzistanê, destevala dizivirin Ermenistanê! Her du jî 2-3 salî bûne. Di wan zîlm û çetinahiyan de dimirin. Lewma jî dê û bavê min her dem digotin; "Me du zarok bi xwe re anîn vir, lê em destevala zîvirîn." Ji dê û bavê min

re 9 zarok çêbûn. 7 bira, 2 xwişk: Têmîr, Yaqûb, Gulnaz, Ez, Eylaz, Eywaz, Ehmed, Nûrê û Mihemed. Em destpêka 1990'î ji Erîvana Ermenistanê hatin Alma Ataya Kazakistanê. Birayê min Yaqûb 4-5 mehan li Alma Atayê ma û li vir rehma Xwedê kir." Kinyazê İbrahîm di sala 1955'an de dest bi dibistanê dike û heta 1963'ye salê li gund dixwîne. 1963'ye salê tevî zarokên rehmetiyê xalê xwe Balayê Nadir li Erîvanê dest bi dibistana navîn dike. Bala birayê Wezîrê Nadirî ye. Navê dibistana wan Axundov bû. Dibistan li ser navê Azerîyan bû. 65-66'ê salê dibistan diqedîne û diçe Fakülteya Ziman û Dîrokê ya Zanîngeha Bakûyê. Doktoraya xwe jî li wir dike. 1978-ê salê teza xwe ya doktorayê dinivîse. Teza wî li ser 'Têkiliya Edebiyata Kurdan û Azerîyan' e: "Min di teza xwe de behsa edebiyata me ya bedew xal bi xal nivîsandiye. Edebiyata çar perçeyen welatê me tê de heye. Min edebiyata me û ya azerîyan daye ber hev. Li gorî vê tezê em dibînin ku gelek rewşenbîr û nivîs-

Azerîyan li ser Komara Mehebad, Qazî Mihemed û Pêşmergeyên Barzanî nivîsandine. Min di teza xwe de behsa van têkiliyan jî kiriye."

1989-1990, Şerê Qerebaxê. Azerî û Ermenî hev dixwin! Kinyazê İbrahîm dibêje ku şer mala kurdan jî mîrat kiriye: "Kurdên me -xasma jî kurdên me yên misilman- rastî êş û azareke mezin hatin. Ji neçarî li seranserê Sovyetê belav bûn. Hinek ji wan çûn Sîbîrya û Yaqûtskê, beşek ji wan çûn Rûsyâ û dardora wê, qismek ji wan hatin Kazakistan, Qırğızistan û Ozbekistanê. Ev nefikirin ne wekî nefikirina 1937'an û 1944'an bû. Ermenî bi darê zorê digotin; 'ji nav me derkevin herin. Ermenîstan axa Ermenîyan e!' Di dema Sovyetê de ji bavê kî zêde bû wisa bigota? Sovyet çavê wan derdixist!"

Kinyazê İbrahîm dibêje ku ev polîtikaya dewleta Ermenîstanê bû, dixwestin kurdên misilman û kurdên êzîdi ji hev cuda bikin û ev polîtika iro jî berde-wam e: "Digotin; 'Êzîdi ne kurd in!' Ji ber

karen mezin ên Azerîyan, li ser edebiyata kurdan nivîsandine. Di nav wan de gelek kes jî hene ku kurd in. Mesela nivîskarê Azerîyan ê mezin Nîzamî Gencewî dinivîse ku dayîka wî Kurd e. Nîzamî 'geraseyekî edebiyata dînyayê' ye. Wî bixwe 'Xemse' nivîsandiye. Xemse ji pênc berhemên mezin pê. Leyla û Mecnûn, Xosrov û Şerîn 2 ji wan in. Her wiha wî Îskendername nivîsandiye. Nîzamî di berhemâ xwe ya Leyla û Mecnûnê de dibêje 'dayîka min kurd e û navê wê Reise ye. Min terbiya xwe ji malxalanê xwe yê kurd dîtiye.' Gava dayîka wî dimire gelek xemgîn dibe. Li ser dayîka xwe nivîsandiye, me kiriye kurdî. Lî bi azerkî dibêje: 'Kürt kîzî anamdir/Bizi Terg ettî/Bîr ana kalbîne dün-yadan gitî/Ne geder yansa da, yaksa da ürek/Anama dîl vêren var midir görek?' Dibêje; 'Kürt Kîzî Anam/Diya min a keça kurd.' Jixwe dayîka wî ji bajarê Gencê, ji Ela Şedadiyan bûye. Nîzamî li tu deverî nanivîse; 'bavê min faris e, an azerî ye an tirk e.' Naxwe bavê wî jî kurd e."

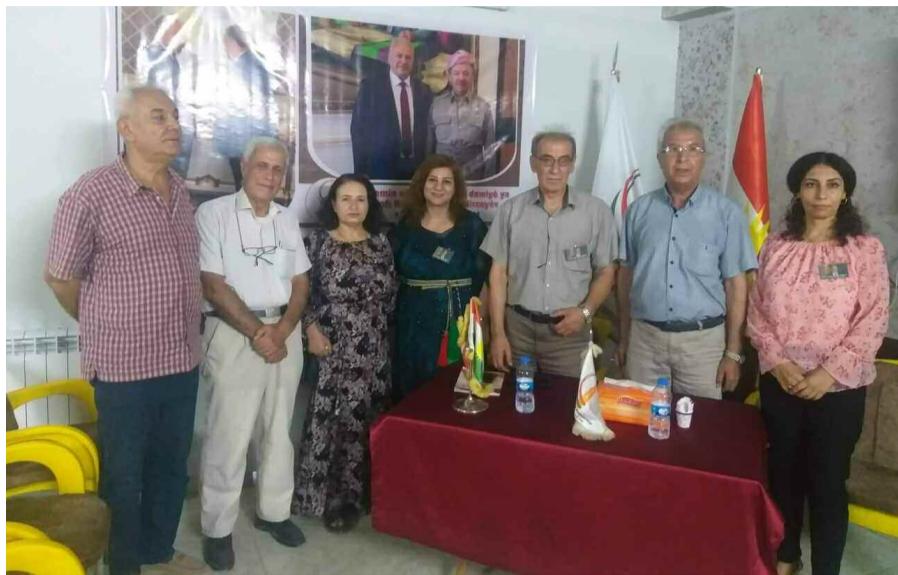
Prof. Kinyazê İbrahîm diyar dike ku mînakên wisa gelek in, di zargotina azerîyan de gelek motîfîn kurdan hene û berde-wam dike: "Yek ji wan 'Destana Koroglı' ye. Koroglı bi kurdî jî hatîye gotin. Koroglı kurdekkî Celalî ye. Têkiliya kurd û azerîyan di tarîxê de xurt e. Zimanê azerîyan bi ser tirkî ve ye, lê ew ne tirk in, arî ne. Kurd jî arî û medyayîne. İranî jî wisa ne. Li Rojhilat, li İranê Azerî di nav kurdan de mezin bûne. Rabûn-rûniştin, xwarin, adetên wan gelek nêzîkî hev in. Kurdish nêzîkî xwe dîtine. Mesela gelek şâfr û nivîskarê

ku digotin; 'Em kurd in', kirin ku gelek rewşenbîr, ziman, nivîskarê kurdên me yên Êzîdi terka Ermenîstanê bikin. Dewletê bi riya şêx û pîrên Êzîdiyan zîm û neheqî li wan kir. Semendê Siyabend, Şekiroye Xudo Mihoyî, Karlanê Çaçan, Miroyê Esed, Çerkezê Reş, Tîtalê Efo, Şerefê Eşîr, Celîl Celîl, Ordîxanê Celîl. Tevahiya van navan digotin; 'Em kurd in', lê Ermenîyan şêx û pîrân sor dikirin ku li dijî wan bikin şer. Dikirin jî. Digotin; 'We mîletê xwe firotiye!' Bi ser de jî li Karlanê Çaçan û Çerkezê Reş xistibûn. Ez bixwe li wir bûm. Ev lîstika Ermenîyan bû. Dixwestin tifaqa kurdan perçe bikin. Ermenî niha tiştekî wiha xistine nav Êzîdiyên me. Ji wan re dibêjin; 'Nebêjin zimanê me Kurdî ye, bibêjin Êzdiye' Radyoya Kurdî heye. Radyo vekirin bi navê Radyoya Êzîdiyan nemeşıya, rojname derxistin nemeşıya. Nameşe jî! Gava digotin; 'Zimanê me Êzdiye' jî bi Kurdî digotin! Ez bixwe 43 salan di nav kurdên me yên Êzîdi de mame. Piraniya heval û hogirên min Kurdên Êzîdi bûne. 43 salan min negotiye; 'tu Êzîdi yî' wan negotiye 'tu misilman î.' Em diçûne malêñ hev, me nanê hev dixwar. Kurdayetî iro behrek e. Di wê behrê de Êzîdi jî, zaza jî, Goran jî, Soran jî, Behdîn jî di hûndirê wê behrê de ne. Gelo tu dikarî ji behrê, ava çeman cuda bikî? Nikarî! Tu sax û ez silamet...

* Di hejmara 140-î ya rojnameya Rûdawê Çapa Ewropayê ku li Kolnê tê weşandin de bi sernavê "Ji Erîvana Ermenîstanê berbi Alma Ataya Qazaxistanê: Çiroka sîrgunkirina malbata Serokê Kurdên Qazaxistanê Kinyazê İbrahîm" hatîye weşandin.

Salihê Kevirbiri
salihkevibriri@hotmail.com

Qamişlo ... bi rêzdarî Salvegera Prof. Dr. Kinyaz Ibrahim Mîrzoyêv himbêz dike

Yekîtiya Nivîskarêne Kurdistanê Sûriya duhî di roja yekşemî 7ê Tebaxê de, li bajarê Qamişlo "Hola Osman Sebîr" ya "Partiya Yekîtiya Kurdistan -Sûrya", bi rêzdarî simînarek bi boneya yekemîn salvegera koça dawiyê ya Prof. Dr. Kinyaz Ibrahim Mîrzoyêv, bi amadebûna hejmarek ji nivîskar û rojnamevanan û bi besdariya malbata xwedêjêrazî bi rîya online lidar xist.

Di destpêkê de, birêz Ebdulsemed Mehmûd û xanim Şemis Enter bixêrhatina mîvanan kirin û paşî belgefîmek li ser jiyanâ xwedêjêrazî Prof. Kinyaz Ibrahim Mîrzoyêv peyva birêz Nayif Cibîro cêgirê serokê Yekîtiya Nivîskarêne Kurdistanê Sûriya hatin pêşkêşkirin, û bi rîya online peyva malbatê ji aliye birêz Wezîr Kinyaz Mîrzoyêv "Qazaxistan", peyva birêz Şêx Remezan Seîdov Serokê Federasyona Navneteweyî ya Diyasporeya kurdêne Sovyeta berê (FNDK) "Qerxîzistan", Dr. Barî Mehmûd "Elmaniya", birêz Memojiye Memo rîveberê Federasy-

ona Komelêne kurdêne Diyasporeya Navneteweyî "Rûsyâ", birêz nivîskar û rojnamevan Hejar Şamil kurê Şamil Askerov yekem Serokomarê Kurdistanê Sor, birêz nivîskar û rojnamevan Tahir Silêman sernivîserê Heftînameya Diplomat ya kurdêne Azerbajian, birêz nivîskar û rojnamevan Salih Kevirbirî "Bakurê Kurdistan" û birêz helbestvan xanim Gohar Memo ji kurdêne Ermenistanê û nivîskar Ebdûlazîz Qasim ve hatin pêşkêşkirin.

Kurtiyek li ser jiyanâ xwedêjêrazî Prof. Dr. Knyaz İbrahîm Mîrzoyêv (01.05.1947- 08.08.2021)

- Di sala 1947an de li Ermenistanê jidayîk bûye.

- Di sala 1970î de, bi astekî bilind dektora filolojiyê ji zankoya Xaçatûr Abovyan ya Ermenistan wergirtiye.

- Di salên heftîyî û heştîyî yên sedsala borî de, bûye serokê Fakulteya Ziman û Edebiyataya Azerî li Zanîngeha Yêrêvanê.

- Di sala 1990î de li zanîngeha Almatayê serokatiya Beşa Fîlo-

jiya Rojhilatî kiriye.

- Serokê Beşa Zimanê Navneteweyî li Zanîngeha Almatayê.

- Endamê Lijneya Akademiyê Kazaxistanê bû.

- Endamê lîse û enstîtuyêne (Parîs, Berlîn, Bruksel û hwd.)

- Li (Almata, Moskova, Petersburg, Bakû, Yêrêvan, Tiflîs, Parîs, Berlîn, Amsterdam, Bruksel û Stenbolê) besdarî konferansê teyorîk, zanistî bûye.

- Serokê Komela Kurdêne Kazaxistanê - Berbang -

- Serokê Federasyona navnetewî ya Komelêne kurdêne Sovyeta berê (FNDK).

- Sernivîskarê Kovara Nûbar - Mijarêne Wêjeyî

- Di sala 2010 de serokê Komara Qazaxistanê ew bi madalyaya zêrîn xelat kir.

- Di sala 2013an de bûye cîgirê serokê Komara Qazaxistanê.

- Gelek caran serdana Herêma Kurdistanê kiriye

- Bi dehan pertûkên hene, ji wan:

- dîroka têkiliyê edebî yê azerî-kurdî

- Çavkaniyê dîrokî yê edebiyata kurdî

- Ansiklopediya Kurdan.

- Adetên netewî, girêdanê edebî û hwd

Mixabin di roja Yekşemî 08.08.2021ê de, li bajarê Almata yê Qazaxistanê di jiyê 74 saliya xwe de koça dawiyê kir û li goristana kurdan li Almata hat veşartin.

Komiteya çalakiyên Yekîtiya Nivîskarêne Kurdistanê Sûriya Qamişlo 08.08.2022

Li Iraqê tevlîhevi berdewame...!

Li Iraqê çikas diçe aliye siyasi dijberiya hev dîkin û tişta ku dixwîyê rîya diyalogê niha girtiye. Wek tê zanîn aliyeke Tevgera Sedir ji liyek din jî Tevgera Çerçoveya Hemahengiyê heye. Herdu alî Şîne û Çerçova Hemahengiyê girêdayê Îranê siyasetê dike û Sedir berevaciye Îranê ye.

Pîstî parlementerên tevgera Sedir xwe ji parlementoyê vekişandin û aligirêne Sedir dest xwepêşandana kirin û ketin nava herêma Kesk û li parlementoyê de dest grev a rûniştinê kirin, niha jî aligirêne Çerçoveya hemahengiyê dest xwepêşandana kirin û di herêma Kesk de dest greva rûniştinê kirin.

Di heman demî de Çerçoveya Hevhengiyê ji partiyê Kurdistanê xwest ku li ser berbijêre seroko-

mariye bîryarê bidin.

Çerçoveya Hevhengiyê dibêje: "Em bang li partiyê siyasi yê Kurd dikin ku bi lez berbijêre serokomariye diyar bikin û berbijêre fraksiyona herî mezin ji bo serokwezîrtiyê destnîşan bikin."

Roja Înê piştî nimêjê Tevgera Sedir, Çerçoveya Hevhengiyê û rîxistinê sivîl 3 xwepêşandanêن cuda li Bexdayê saz kirin.

Alîgirêne Sedir ev nêzî du hefteyan e li Herêma Kesk çalakiya rûniştinê li dar têxin.

Rêberê olî û siyasi yê Şîa Sedir di 3ê Tebaxê de bi daxuyaniyekê banga hilweşandina parlamentoyê û lidarxistina hilbijartînê pêşwext kir.

Sadr ev bangawazî careke din dubare kir, vê carê jî xwest dadgeh mudaxele bike û parlamentoyê hilweşîne. Sedir bang li alîgirêne xwe jî kir û xwest ku piştî temamkirin û îmzikirina formen daxwazên ku ji bo hilweşandina parlamentoyê, radestî dadgehê kirin.

Li aliye din Serokwezîrê berê û yek ji serokê Çerçoveya Hevhengiyê Nûrî Malikî li hember daxwaza Sedir daxûyaniyek da û dibêje: Ne hilbijartînê pêşwext, ne guhertina rejîm û ne jî destûr dê were guhertin û bîryara van tenê di parlamentoyê de ye. Parlamento ji ber çalakiya rûniştinê ya alîgirêne Sedir nikare bicive.

rojevakurd.com

Nêçîrvan Barzanî pêşwazî li Konsulê Giştî yê Almanyayê kir

Serokê Hikûmeta Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî iro Yekşema 7.8.2022 pêşwaziya Konsulê Giştî yê Almanyayê li Herêma Kurdistanê

tanê Clemens Zemtner kir. Di hevdîtinê de Serok Nêçîrvann Barzanî spasiya hewlîn Konsulê Giştî yê Almanyayê ji bo pêşxistina têkeliyên li gel Herêma Kurdistanê kir û hêviya serkeftinê di erkê wî yê nû de xwest. Ji aliye xwe ve Konsulê Giştî yê Almanyayê kîfxweşîya xwe ji bo karkirina li Herêma Kurdistanê nîşan da û spasiya hevkarî û piştevaniya aliye peywendîdar kir ku pêşkeşî wî kirine di kar û çalakiyên wî de, herwiha rol û hewlîn Serok Nêçîrvan Barzanî ji bo komkirina aliye siyasi yê Kurdistanê bilind nirxand.

Herdu aliyan herwiha peywendîyen Herêma Kurdistanê li gel Almanya, proseya siyasi ya Iraqê, rewşa Şingalê û çend mijarêne din gotûbêj kirin.

KDP.info

Amerikayê endametiya Swêd û Finlandiya ya NATOyê pejirand

Serokê Amerikayê Joe Biden protokola endabûna Finlanda û Swêdê ya ku bibin endamê NATOyê ûmze kir. Biden got: Bi ketina we ya NATOyê hevpeymaniya NATOyê bi hêztir dike.

de pesend kir û ragihand: "Em bi rîya berfirehkirinê ve, hevpeymaniya NATOyê bihêztir dikin." Amerika endametiya Swêd û Finlandiya ya ketina NATOyê pesend kir. Serokê Amerikayê di vê derbarê de daxûyaniyek da medyayê û got: Deriyê NATOyê ji bo hemû welatên xwedî mercen endabûnê ne, vekirî ye. Swêd û Finlanda xwedî hêz in û mercen endambûna NATOyê di wan de hene, hêza NATOyê û pabendbûna Amerikayê û hevpeymaniye de ji berê bihêztir e. Beriya ku ziyan bigihiye me, em rûbirûyî metirsîyan dibin, em ligel hevpeymanen xwe nexşeya siberojê amade dikin. Berdewamiya daxûyaniyâ xwe de Biden got: Em ê îsal çend gavan ji bo bihêzkirina welatê xwe biavêjin û rûbirûyî her destdirêjî û gefen dijminkarane bibin. Em ligel hevpeymanen xwe xeta berevaniya rojhilatê NATOyê bihêztir dikin û em dikarin li Ewropayê li hember astengiyê nû li ber xwe bidin.

Kobanî: Polîsê serbazî yê Rûsyayê gera xwe ya bi Tirkîyê re betal kir

Li Kobanî ya Rojavayê Kurdistanê polîsê serbazî yê Rûsyayê gera xwe ya bi hêzên Tirkîyê re betal kir

ku dê iro Duşemê bihata kirin. Li gor çavkaniyê Rêveberiya Xweser, li Kobanî polîsê serbazî yê Rûsyayê gera xwe bi hêzên Tirkîyê re betal kir ku divabû iro Duşemê bihata kirin û hêzên Rûsyayê bi 2 helikopteran li rojavayê Kobanî gera xwe kirin. Duşema borî jî, polîsê serbazî yê Rûsyayê gera xwe ya hevbeş a bi hêzên Tirkîyê re li rojhilatê Kobanîye betal kiribû.

Heta niha hêzên Rûsyayê û Tirkîyê li Kobanîye 108 gerên hevbeş kirine.

Rûdaw

Heppeymâniya Fetih: Tenê Barzanî dikare xitimandina siyasî bidawî bîne

Serkirdeyê Heppeymâniya Fetih a Iraqê Ayd Hilalî, bal kişand ser serdana Serokê Heppeymâniya Fetih Hadi Amirî ku doh 14ê Tebaxê li Hewlêr bi Serok

Mesûd Barzanî re civiyabû û got: "Barzanî kesê tenê ye' ku dikare dawî li xitimandina proseya siyasî li Iraqê werîne."

Hilalî ji rojnamevanê Iraqê re daye xuyakirin: "Destpêşxeriyê Barzanî dikarin dawî li kêşeya ku ev nêzîkî salekê ye ji ber encamên hilbijartinê parlamento ya Iraqê derketiye holê bîne."

Hilalî destnîşan kiriye: "Barzanî dikare rola navbeynkarîyê bilîze ji bo bidawîanîna kêşeyen di navbera aliyan siyasî de, bi taybetî yên navbera Şîyan û ev jî dibe sedema ku dawî li kêşeya siyasî ya Iraqê were." Serkirdeyê Heppeymâniya Fetih li ser hevdîtina Serok Barzanî û Hadi Amirî jî gotiye: "Hevdîtina Mesûd Barzanî û Hadi Amirî ji bo hewldanê Serok Barzanî yên ser bidawîkirina xitimandina proseya siyasî ya Iraqê bû."

PeyamaKurd

Komeleya Şêx Seîd sibe dozê li Umît Ozdag vedike

Piştî gotinê sivikatiya li Rêberê Kurd Şêx Seîd yên Serokê Partiya Zafer Umît Ozdag ku nijadperestîya tirkîtiyê dike, Komeleya Şêx Seîd û Hevalen wî dozê lê vedike. Ozdag li ser Twitterê li ser parvekirinê parêzerê Kurd Sidkî Zîlan, heqaret û sivikatî li Şêx Seîd Efendî kiribû ku gelek bertek jî re hatin nîşandan.

Serokê Komeleya Şêx Seîd û Hevalen wî Kasim Fîrat got ku ew dê li dijî Serokê Giştî yên Partiya Zaferê Umît Ozdag ku sivikatî li Şêx Seîd kiriye, li dadgehê giîf bikin.

Li gorî nûçeya Rûdawê Kasim Fîratê nêviyê Şêx Seîd gotiye, ew dê giliyê Umît Ozdag li dadgehê bikin û ew bi rîveber û parêzeren komeleyê re, li ser vê rewşê axivîne û dê sibe 16ê Tebaxê jî ligel Baroya Amedê li dijî Ozdag giliyêne xwe tomar bikin.

Fîrat got: "Em nizanîn çîma wiha diaxive. Mêş biçük e, lê mehdî mirov li hev dixe. Lê em dê li ser rîya xwe berdewam bin."

Herwiha Kasi Fîrat, li ser hesabê xwe yê twitterê jî bersiva Ozdag dabû û gotibû: "Behr bi devê kûçikan naherime."

Kesênu zimandirêjiyê û heqaretê li Şêx Seîd Efendî dîkin, divê bizanibin em qet ji zalimên zordar û hevkarêwan netirsiyan, serî netewand. Şêx Seîd Efendî rûmeta gelê Kurd û bawermendant e. Ez bawer im ku ew ê bersiva pêwîst bidin faşîstên dijûnker."

PeyamaKurd

Dixwazin statuya koletiyê ya kurdan bidomînin!

Daxuyanî û hewldanê 'lihevanîna oposîsyon û rejîma Sûriyê' piştî 11 salen şerê xwînî yê Sûriyê, niha babeta sereke ya rojevî ye. Tirkîye bi eşkereyi ev daxwaz ji oposîsyona Sûriyê ya nêzîkî xwe kir û ev jî bû sedema nerazîbûn û protestoyan li wan herêmîn artêşa Tirkîye tê de bîcîh bûye.

Piştî Zîrweya Soçi ya Erdogan û Pütîn ku 5ê Tebaxâ 2022yan pêk hat, lihevanîna oposîsyon û Şamî derket pêş. Diyar dibû ku Pütîn di wê mijarê de Erdogan razî kiribû û digot, wê piştî hevdîtinê li herêmîe guhertinê mezîn çêbibin.

Hemû bijardeyên çareserîyê pûc derketin!

Piştî şer û aloziyê 11 salan li Sûriyê, hewldanê 'lihevanîna oposîsyon û rejîmê' ku herdu alîyan geleki xwîna hev rijandine, nîşan dide ku êdî hemû bijardeyên çareserîyê yên Rûsyâ, Îran û Tirkîye pûc derketine û nebûne derman ji birînê gelê Sûriyê re. Rûsyâ, Îran û Tirkîye çendîn caran di civînê Astana yên qaşo 'garantorên çareserîrina krîza Sûriyê' de têne cem hev, lê ji sala 2017an ve ti encameke ku civaka navdewleffî û gelê Sûriyê pê razî bikin jî dernexistine holê.

Derbederbûna bi milyonan kesan ne xema wan e...

Ev her 3 welat ji çareserîyê zêdetir berjewendiyê xwe esas digrin. Dixwazin berjewendiyen wan ên li herêmîe werin misogerîn û derbederbûna bi milyonan ûnisan jî ne xema wan

serîyê'n nû.

Çi ne ev çareserîyê nû?

Navê wê danîne "Lihevanîna oposîsyon û rejîma BAAS"

Rûsyâ bi vê lîstokê dixwaze hebûna xwe ya li Sûriye û bi tay-

xirabtir dike. Ev lîstok dibe sede- ma şer û cepheyen nû bi xwe re vedike...

4 milyon penaberên Sûrî ku li IDLIBê dijîn, naxwazin careke din bibin êsîrê rejîma Esed.

herêma Suriyê ye. Li herêmîn di bin destê Esed, Rûsyâ, Îran û Tirkîye de; kaos, anarşîzm, talan, kûştin û mafyagerî hakim.

Niha Rûsyâ û Tirkîye dixwazin wê herêma aram jî têk bidin.

Dikarin yan jî nikarin ev babateke cuda ye û em ê bibînîn.

Li vir helwesta Rûsyâ û Tirkîye ya li hember Kurdish careke din zelal dibe.

Ew Rûsyâ bû ku Komara Kurdistanê ya Mahabadê bi lihevki na enerjiyê firotibû. Ew Rûsyâ bû ku bi lihevki na enerjiyê re ligel Saddam Hisêr şerî Şoreşa Îlonê kir û Peymana 11 Adarê binpê kir. Niha jî dixwazin ji bo berjewendiyê xwe bi Şam û Ankarayê re statuya Rojavayê Kurdistanê binpê bike.

Ew Tirkîye ku bi sedan sal in bi çîrokên biratiyê Kurdish dixapîne, amade ye bi dijminê xwe yê herî mezîn Esed re lihev bike, têne ji bo pêşgirtina Kurdish.

Ew Tirkîye ku edebîyata biratiyâ Tirk û Kurdish dike, bi hevalbendiya hêzên wek El Qaîdê ku ji DAIŞê tê, mala Kurdish wêran dike.

Rewş careke din ji Kurdish re nîşan dide ku divê êdî dev ji çîrokên 'Biratiyâ Gelan û Yekîtiya Umetê' berdin û vegerin ser rastiya xwe...

Alikariya Holanda ji bo hêzên pêşmerge berdewam e

Li gor daxuyaniya Wezareta Pêşmerge, Serokerkan Isa Uzér li gel Şêwirmendê Serbazî yê Hollandâ yê li Herêma Kurdistanê û Şêwirmendê Siyâsî yê li Konsulxanya Holandayê ya li Hewlêrê civîyan. Di civînê de li ser birêveçûna proseya çaksaziyê ya li

rezên hêzên Pêşmergeyê Kurdistanê û rola şêwirmendê Holandayê hat sekinandin.

Serokerkan Isa Uzér ji bo havkariya Holanda spasiya erk û karên şêwirmendê Holandayê kir.

Serokerkanê Kurdistanê da xûyakirin ku, ji aliye fermandariyê ve, kontrolkirin û damezrandina du firqeyê serbazî ji bo hêzên Pêşmerge, şêwirmendê hevpeymanan rola wan heye.

Di civînê de behsa serdana şanda Wezareta Pêşmerge bo welatên Brîtanya û Amerîkayê hat kîrîn, civîn û hevdîtinê şanda wezaretê ligel fermandarên serbazî yên herdu welatan hatin gotûbêjîkîn û bi girîng hatin dîtin. Herwiha rola Brîtanya, Amerîka û Holandayê di alîkarîkirina hêzên Pêşmerge de bilind hat nirxandin.

rojevakurd.com

Kolberekî Kurd ji aliye hêzên rejîma Îranê ve hat kuştin

Kolberekî Kurd ê ji bajarê Selas a Bawecanî ya Kırmaşan a Rojhîlatê Kurdistanê, ji aliye hêzên rejîma Îranê ve hat kuştin.

i gor zanyariyan, do Înê dema hejmareke kolber ji sînorê Şêx Sile re derbas dibûn, Hêzên Îranê gule bera wan dan û kolberê bi navê Mihemed Nadîrî yê 18 salî ku xelkê Selas a Bawecanîye ye can da. Herwiha hat ragihandin, di dema vegera ji Başûrê Kurdistanê de, gule bera kolberane dane. **PeyamaKurd**

e.

Ji bo Rûsyayê mayîna li Derya Spî ji giyanê bi sed hezaran ûnisan û derbederbûna bi milyonan xelkê Sûriyê girîngitir e.

Dîsa ji bo Tirkîye û Îranê jî berdewamkirina 'statuya koletiyê ya li ser Kurdish' ji her tiştî girîngitir e. Ev helwesta wan bibe sedema iflasa dewleta wan jî venagerin.

Lê belê niha ew siyaseta wan a li ser Kurdish ferz dîkin, xitimî ye. Ji ber ku ev siyaseta wan xitimî ye jî niha ketine pey 'care-

bet jî li Derya Spî û berdewamiya rejîma Şamî misoger bike.

Tirkîye jî dixwaze bi vê lîstokê pêşîya lihevhatina rejîmê û Kurdish bigire daku nîzama berê ya bê statu hiştina Kurdish berde-wam bike.

Yanî bi hewldanê bi navê 'lihevanîna oposîsyon û rejîmê' dixwaze bi rejîma Sûriyê re li hev bike û bi hev re careke din mala Kurdish wêran bikin.

Lê belê diyar e ku Îran li derveyî vê lîstoka nû maye;

Ji niha ve eşkere dibe ku ev lîstok rewşa Sûriyê baştıri nake,

4 milyon penaberên Sûrî ku li IDLIBê dijîn naxwazin careke din bibin êsîrê rejîma Esed.

4 milyon Kurd û Erebênu ku li Rojavayê Kurdistanê dijîn jî naxwazin careke din bibin êsîrê rejîma Esed.

Dixwazin statuya li Rojavayê Kurdistanê bi hev re hilweşîn...

Tirkîye weke ku sond xwariye, dixwaze bi sedem û hincet nîşandana hebûna PKKê, statuya ku li Rojavayê Kurdistanê pêk hatiye hilweşîne.

Rojavayê Kurdistanê kî idare dike ferq nake, lê niha aramtirîn

13 Tebaxê li Goryaçiy Klyûçê şahiyek ji bo 158 saliya avabûnê vê bajarî hate derbazkirin

Diasporayê Kurda di vê merasimê de bi serkêsiyê Serokê Kurdên Herêma Goryaçiy Klyûçê Mehmedê Hemîd Mamêdov çand û hunerê gelê Kurd bi şanazî û li gorî pêwityî temsîl kirin.

Di qada şahiyê de pêşange-hênen Kurdî hatibû danîn. Tê da huner, xwarin û pirtûkên Kurdî hate destnîşankirin. Di merasimê de helbestvan û serokê komeleya "Keskesor" a Herêma Krasnodarê Dursun Balayê ji bo niştecîhêne Goryaçiy Klyûç helbesta xwe pêşkeş kir. Nivîskar Hejarê Şamil, pirtûka xwe ya bi navê "Kurdên Diaspora" («Курдская Диаспора в станах СНГ») diyarî serokatîyê herêma kir.

Serokê herêmê Goryaçiy Klyûç Sergêy Vîktoroviç Bêlopolskiy bi çand û hunerê Kurda re pir eleqedar bû, derheqa Kurdan pirsên curbecur da.

Bi taybetî stran û govendêne Kurdî bala gelhe û mêvanen Goryaçiy Klyûçê kşand.

Goryaçiy Klyûç li Rûsyâ yê, eyaletê Krasnodarê herêmek e. Li vir du hezar Kurd dijîn.

Serok Barzanî pêşwaziya Serokê Hevpeymaniya Siyade kir

Li Selaheddîn Serok Barzanî pêşwaziya birêz Xemîs Xencer Serokê Hevpeymaniya Siyade kir.

Li hevdîtinê de her du aliyan di derbarê guhertin û pêşhatên dawî yên li nav proseya siyasiya Iraqê de, danustandina bîr û ramanan kirin û tekez li ser hemahengî û karê hevbeşa di navbera wan ya ji bo derbasbûna ji wê girêya siyasiyê kirin.

Her li vê hevdîtinê de di derbarê bi qeyrana siyasiya Iraqê de, her du alî wê yekê dûpat kirin ku her destpêşxerî û hengaveke nû pêwîste bi rîya baştırkirina rewşa siyasî ya li Iraqê û dawî hatina qeyrana siyasiyê bê.

Di derbarê hilbijartina pêşwext ya Encûmena Nûneran her du alî li ser ewe hevrabûn ku encamdana hilbijartina pêşwexte hengaveke başe bi mercek ku hemû aliye pêgirî bi encamên wê bikin.

rojevakurd.com

Ji bo serdana gora 'Mem û Zinê' ji Çinê hatin Cizîre

Bûk û zavayekî Çinî ji bo serdana gora 'Mem û Zin' a berhemâ navdar a Ehmedê Xanî bikin, ji Çinê bi rî ketin û hatin Cizîra Botan a Bakurê Kurdistanê.

Neng Dong e û 5 sal berê bûye Misilman û navê xwe wek Nûredîn guhertiye û bi keçekte Siûdiyê bi navê Yumna zewicî re ye.

Zînê. Hat zanîn ku Nûredîn ji bo pîrozkirina yekemîn salvegera zewaca xwe ji bajarê Shanghai ê Çinê ji 7 hezar kilometre dûr bi rî ketiye û hatiye serdana gora Mem û Zinê li Cizîra Botan.

Yumnayê li ser vê serdanê gotiye, ji bo wan ûro rojeke girîng e, lewra ev yekemîn salvegera zewaca wan e.

Zavayê Çinî li Akademiya Zanistê Civakî ya Shangayê dixebite, biryar daye Mem û Zîna ku beriya niha ji bo bi dehan zimanî hatibû wergerandin, wergerîne Çinî û du sal in li ser berhemê dixebite.

Neng Dongê ku du rojan li mala Cizîriyan bûye mêvan dibêje; "Ez doktor akademîsyen Nûredîn. Ez li ser wergerên edebî kar dikim. Min Mem û Zîna ku orjînalâ wê bi Kurdî ye, ji tekstên İngîlîzî, Fransî û Tirkî wergerand Çinî. Min xwest beyt bi beyt wateya wê ya orjînal biparêzim."

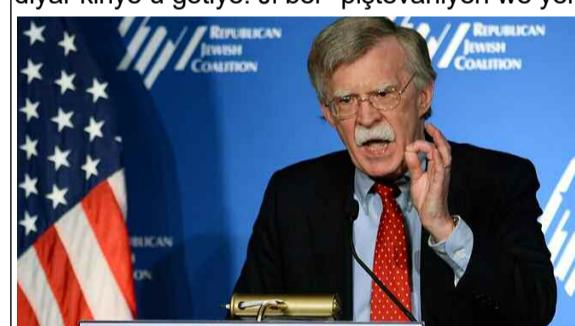

Bûka ji Erebistana Siûdî û zavayê Çinê ku di bin bandora çîroka Mem û Zîn a Ehmedê Xanî de mane, ji Şanghay a Çinê hatin Cizîre û serdana gora 'Mem û Zinê' kirin. Hat zanîn ku zava akademîsyenekî Çinî bi navê

Nûredîn, piştî ku di lêkolînêne xwe yên akademîk de filozof û alîmê Kurd Ehmedê Xanî û berhemâ wî ya navdar "Mem û Zîn" nas dike, gelekkî bandorê li ser çêdike û evîna xwe ya ligel Yumnayê jî dişibîne ya Mem û

Bolton: Îran gefeke mezin e û divê helwesta Washingtonê li dijî Tehranêbihêztir be

Şêwirmendê berê yên Asayısa Netewî ya Amerîkayê John Bolton di hevpeyvîke bi K24 re diyar kiriye û gotiye: Ji ber "piştevaniyê wê yên

bo terorê" Îran gefeke mezin e û divê helwesta Washingtonê li dijî Tehranêbihêztir be.

John Bolton di hevpeyvîke xwe de, li ser gefen Îranê û bernameya wê ya atomî eşkere kiriye, heta ku li Îranê hikûmeteke nû çênebe, ev kêse çareser nabe. Bolton li ser mijara bernameya atomî ya Îranê jî destnîşan kiriye, Îranê tu cûre bîrareke stratejîk ji bo lipeyçûna çekê atomî nedaye, desthilatdarêne Îranê dixwazin dorpêçen aborî yên li ser wan werin rakirin. Herwiha Bolton ne di wê baweriye de ye ku Îran dest ji çekê atomî berde û gotiye: "Îran gefeke mezin e, ne tenê ji ber bernameya atomî, ji ber 'piştevaniyê xwe yên bo terorê' û divê helwesta Washingtonê li dijî Tehranêbihêztir be."

Di berdewamîyê de şêwirmendê berê yên Asayısa Netewî ya Amerîkayê li ser vekişîna Amerîkayê ji rîkeftina atomî ya ligel Îranê diyar kiriye: "Ez bawer im tiştekî rast bû ku em xwe vekişînin û dorpêçan bixin ser Îranê."

John Bolton li ser guherîna hikûmeta Îranê jî eşkere kiriye: "Amerîka lipeyçûnê ji bo guherîna rejîma Îranê nekir. Diviyabû bikira, heta ku hikûmeteke nû li Îranê çênebe, ev kêse çareser nabe, hikûmeteke ku nûnertiya xelkê Îranê bike, ne nûnertiya Ayetullahan." Hêjayî gotinê ye, John Robert Bolton ê 73 salî, parêzer, dîplomatkar, şêwirmendekî Komariyan û şîrovekarê siyasiyê ye. Ji sala 2005 heta 2006an wek 25emîn Balyozê Amerîka yên li Neteweyen Yekbûyî kar kiriye, herwiha ji sala 2018 heta 2019an wek 26emîn Şêwirmendê Asayısa Netewî ya Amerîkayê xebitiye.

PeyamaKurd

Dêrazorê bi sedan endamên eşîreta Şîyat kuştin û heta niha jî bi dehan kes ji wê eşîretê wendayî ne.

Rûdaw

Daxwaza çarenivîsa girtiyê destê DAIŞê tê kirin

Li bajarokê Ebû Hemam ê Dêrazorê daxwaza eşkerekirina çarenivîsa girtiyê destê DAIŞê de hate kirin.

Komeleya Şehîdên Eşîreta Şîyat ya Dêrazorê, di çalakiyekê de daxwaza eşkerekirina çarenivîsa kesen ku ji sala 2014an ve ji alîye DAIŞê ve hatine girtin, kirin.

Di çalakiyê de wêneyê girtiyan hatin rakirin, di nav wêneyan de wêneyê peyamnêrê Rûdawê Ferhad Hemo jî heye.

Roja 15-12-2014an, çekdarên DAIŞê peyamnêrê Rûdawê Ferhad Hemo li ser rîya Qamişlo û Til Koçer revandibûn, heta niha çarenivîsa wî ne diyar e. Di tebaxa sala 2014an DAIŞê li rojhilate

PDK li ser rewşa aloz a Iraqê: Pêngavên cîdî, pêwîst û biley bavêjin

Polîtburoya PDKê li ser rewşa aloz a Iraqê, destpêşxeriye kî nû belav kir û diyar kir: "Pêngavên cîdî, pêwîst û biley bavêjin."

Daxuyaniya Polîtburoya PDKê wiha ye:

Derbarê rewş û aloziyêni siyasi yên vê dawiyê li Iraqê de, PDKê nerazibûn û nerehetiya xwe ya li hember vê rewş û tenegezariya siyasiya Iraqê nişan dide. Eşkere ye ku her di destpêka ragihandina encamên hilbijartînê Iraqê yên meha Cotmeha sala 2021ê de pêk hatin û ew pirsgirêk û alozî û pêşketinêni piştî hilbijartînê bûn asteng li pêş damezrandina hikûmeta nû ya Iraqê ya li ser bingeha destûrî ya bawerî pê hatî û li ser bingeha sîstema siyasi ya niha ya Iraqê û di encamê de welat gihîst rewşkeke siyasi ya daxistî.

Bi dîtina hestpêkirina berpirsyartiya bilind û ji bo berjewendiya welat û ji bo parastina Iraqê ji wan metirsîyen ku di qonaxa niha de rast hatine,

em daxwazê ji hemû rîveberêni siyasi yên li qada Iraqê ne dikan ku di asta berpirsyartiya qonaxa niha de bin û daxwaz li hemû alîyan dikan pêngavên cîdî, pêwîst û biley bavêjin, ku gotûbêjîn bi berhem û serkeftî li ser bingehê destûra Iraqê encam bidin û ji bo rizgarkirina welat ji vê rewşa ceqî ya niha derbikeve. Ji bo wê jî, ji bo encamdana proseya çaksazî û guhertînê rasteqîn û başkirina rewşa niha ya Iraqê, dikare rîkeftinek bê kirin li ser encamdana hilbijartînê pêşwext, piştî ku hemû alî rîkeftin û soza wê yekê jî bidin ku wê bi encamên dawî yên hilbijartîn, wê wekî xwe razî bibin û ezmûnê hilbijartînê berê yên Iraqê jî bi wî awayî dubare nabe.

PeyamaKurd

Bazên Zagrosê êrîşê bingehêk leşkerî yê rejima Îranê kirin

Malpera "Bazên Zagrosê" belav kiriye ku, di bajaroka "Dizê" ya girêdayî devera "Mirgewer" a ser bi bajarê Urmiyê, êrîşê binkeyeke rejima Îranê hatiye kirin. Malper di derbarê vê çalakiye

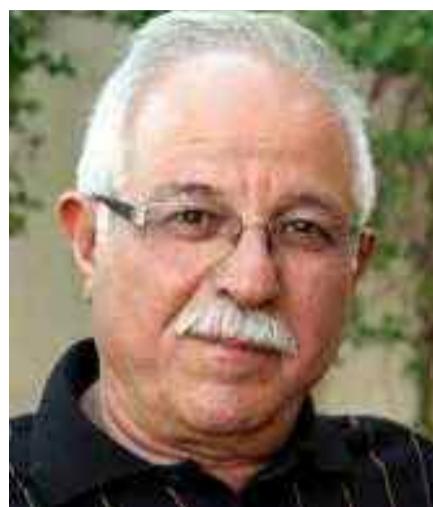
de dibêje: "Di şeva Pêncsemî 19'ê gelawêj a sala 1401'an a Rojî, Bazên Zargosê li bajaroka Dizê ya ser bi devera Mirgewer êrîşkirine li ser "pasgaha Qezayî ya Mirgewer" ya hêza serkutker a Komara İslamiya Îranê.

Fermande û kirêgirtîyan di vê binkeya rejimê de, rola bingehîn di azardana xelkê "Dizê" û devêre de hene. Ev binkeya rejimê bi sedema cihê taybetî yê cografi û pêkahateya siyasi û civakiya bajaroka "Dizê ya ser bi devera Mirgewer" her ji destpêka şoreşa İslâmî ve, girîngiyek taybet pê hatiye dan û bi berdewamî hêzên bê rehim û kurduj tê de cihgîr kirine.

Di vê hewla "Bazên Zagrosê" de çekdarên rejimê bi qasekî tırsiyane ku heta sibêdehê nekarîn, ji binkeya xwe derkevin. Ew hewla "Bazên Zagrosê" dilxwesbûna xelkê Dizê û devêre li pey xwe anîye.

PeyamaKurd

Hiqûqa Serok Barzanî: Hiqûqa Pêwendiyêni Besen Kurdistanê û Partiyêni Kurdistanê, Dijitiya PKK...

Ibrahim GUÇLU
(ibrahimguclu21@gmail.com)

Lê PKK li ser hemû rîexistinê Kurdistanê re dibîne û ji hemû rîexistinê Kurdistanê re dijmînitî dike. Ji bona ku wan tasfiye bike xebat û êrîş dike. Dixwaze ku mala hemû kurdan Dewleta Federe ya Kurdistanê têk bibe û xirab bike.

Hiqûqa di navbera rîexistinê Kurdistanê û hemû besen Kurdistanê de, mijareke gelek girîng û stratejîk e. Hezar mixabin hemû kurd, rîexistinê Kurdistanê û siyasetvanê kurdperwer di vê mijarê de him nezan in, him ji tevliheviyek heye. Loma jî di pêwendiyêni rîexistinê Kurdistanê û hemû besen Kurdistanê şâsiyênen mezin pêk tê.

Hîç şik tune ye ku ev mijara ji bona avabûna hiqûqa demokratîk ya Kurdistanê jî gelek girîng e. Yanî ev hiqûqa, di heman dem de dibe sedem ku li Kurdistanê hiqûqeke civakî û demokratîk jî ava bibe; an hiqûqeke demokratik û civakî ava nebe.

RÎEXISTINÊ KURDISTANÊ DIVÊ JI HIQÛQA HEVÜDÜ RE RÊZ-DAR BIN Û DI AVAKIRINA HIQÛQA DEMOKRATÎK YA WELÊT DE ÇEKER BIN...

Kurd, netewe ye û neteweyeke kevn e. Neteweya kurd jî li beşek erdnîgara Rojhilata Navîn cîwar bûye. Welatê kurdan jî, Kurdistan e. Welatê kurdan Kurdistan, ji derveyî iradeya wan bi iradeya derive, erdnîgaran wan, welatê wan bi destê împaratoriye dagirkir û kolonyalist hat parce kirin. Kurdistan, di sala 1639an de encama Peymana Qesrî Şêrînê di navbeyna împaratoriya Osmanî û Farsî de bû du beş.

Parçebûna Kurdistanê li wir jî nesekinî, Piştî Şerî 1-emîn Ya Dinyayê encama Peymana Lozanê bi destê dewletên mezin yên emperialist û dewletên kolonyalist yên herêmî, bû çar parce.

Perçebûna Kurdistanê, neteweya kurd jî parce kir. Parçebûna netaweya kurd, parçebûna jiyanâ wê ya civakî, siyasi, aborî, eşireti, erdnîgarî, aqil jî parce kir.

Loma jî kurdan, ji hevûdu dûr jiyanek domandin. Di bin dagirkir û kolonyalistma dewletên cûda de jiyanek cûda ya rîexistinî jî, pêşve birin. Di heman dem de ev yeka bû sedem ku hêjayiyê milî yên neteweya kurd qerekter û qalibekî din qezenc bike.

Ev parçebûna Kurdistanê bû sedam, ku li tevayî Kurdistanê tevgereke neteweyî ya hevbes jî ava

nebe. Li her beşekî Kurdistanê tevgerek cûda ya neteweyî ava bû û hat rîexistin. Li her parçeyeke Kurdistanê serokên cûda yên milî çêbûn. Li her parçeyeke Kurdistanê rîexistin û partiyêni cûda ava bûn.

Dîsa ev parçebûna Kurdistanê û netewaya kurd bû sedem ku li her beşekî Kurdistanê hiqûqeke cûda biqewime û li tevayî Kurdistanê hiqûqeke hevbes ava nebe. Di navbeyna hemû parçeyan de hiqûqa eşireti ya civakî bi awayekî parçebûyi domand.

Li her parçeyeke Kurdistanê guhertina civaka kurd bi proseseke cûda pêş ket û qewimî.

Li her parçeyekle Kurdistanê sîstemeke aborî ya cûda ava bû. Lê bi awayekî, ji derveyî hiqûqen yên dewletên kolonyalisti fermî, ji aliye tîcarî de bi taybetî jî li sînorê Kurdistanê hiqûqeke neniviskî pêk hatin.

Li her parçeyeke Kurdistanê çandeke cûda ya siyasi çê bû. Kurdên her çar parçeyen Kurdistanê di bin tesîra çanda siyasi ya dewlet û neteweyen serdest û kolonyalist de man.

Heta mirov dikare bibêje ku ji bona her parçekî, ji derveyî çanda gişî ya kurd, çandeke her parçeyekê derket holê.

Li Kurdistanê yekîtiya ziman çê nebû. Zaravayê Kurdi jî hevûdu dur ketin. Heta di navbeyna devokên herêman, bajaran, bajerojan, gunandan, eşiretan de jî fergên mezin qewimîn.

Loma jî di her qadê de divê pêwendiyêni her parçeyeke Kurdistanê jî taybet bin.

Di peywendiyêni her çar parçeyan de tevgerandineke hevbes, di eynî qerekterê de nabe.

Bi taybetî jî pêwendiyêni siyasi yên çar parçeyan, partî û rîexistinê her parçeyan, divê xwediyê taybetiekê bin. Ji hevûdu re rîzdar bin, ji heq û hiqûqê hevûdu re rîzdar û xessas bin. Di pêwendiyêni rîexistin û partiyêni Kurdistanê de divê wekhevîyek û piştgiriye hebe. Partî û rîexistin destwerdana rîexistina parçeyekê din neke.

Her parçeyeke Kurdistanê ji serokên parçeyen din re rîzdar be.

Rîexistin û partiyeyeke Kurdistanê li beşekî din daxwaza hegemonya, desthilatdarî, serwerî neke.

Dema ku partiyêni Kurdistanê ji van pîvan û hiqûqê re rîzdar nebin, di navbeyna wan de şer derdikeve. Ceribandina Kurdistanê jî, vê yekê ji me re nîşan dide.

Beriya 76 salan li Komara Kurdistanê ya Mehabadê, Serokê Neteweyî Mele Mistefa Barzanî û Qazî Mihemed ev hiqûqa neteweyî çêkirine û baş jî meşandine. Mele Mistefa Barzanî wek serokeki Başûrê Kurdistanê û xwediyê hêza pêşmergeyê leheng, ketiye bin xizmeta Komara Kurdistanê û serokatiya Qazî Mihemed.

Mele Mistefa Barzanî tu wext li Rojhilata Kurdistanê û Komara Kurdistanê ya Mehebadê deswerdanî nekiriye û ji serokkomariya Qazî Mihemed re rîz girtiye, wek pêşmergeyekî xizmet kiriye, bûye serleskerê Komara Kurdistanê.

Loma jî, divê hemû kurd, kurd-pêwer, rîexistinê Kurdistanê, ceribandin û hiqûqa Serok Neteweyî Mele Mistefa Barzanî û Serokkomarê Kurdistanê Qazî mihemed baş fahm bikin, ev hiqûqa neteweyî ya di berjewendiya netewaya kurd û Tevgera Neteweyî ya Kurdistanê de bixe jiyanê.

PKK, RÎEXISTIN û TEVGEREKE KURDISTANÊ NÎNE. LOMA JÎ LI DIJÎ HIQÛQA NAVBERBEŞEN KURDİSTANÊ Û RÎEXISTINÊ KURDISTANÊ YE...

Rastiyek heye ku PKK wek apareteke dewleta Tîrk, ji bona ku Tevgera Neteweyî ya Kurdistanê, Partî û Rîexistinê Kurdistanê tasfiye bike; pêşya dewletbûna Kurdistanê bê girtin, ava bû. PKK, ev misyona xwe li Bakurê Kurdistanê gelek baş pêk anî. Pişt re jî li Rojavayê Kurdistanê û li Rojhilata Kurdistanê ev misyona xwe meşand. Li van herdu beşan jî gelek serkeftî bû û dezgehîn iştixbaratê wan dewletan re kar kir. Li Kurdan zûlim kir. Li Rojavayê Kurdistanê bû wekîlê Rejîma û Dîktatoriya Baasê

Loma jî divê mirov baş bizane ku PKK ne rîexistineke kurd û Kurdistanê ye.

Gelek aşkere ye ku PKK rîexistin û tevgereke Başûrê Kurdistanê hîc nîne.

"Bi saya serê Başûr heta niha kariye jiyanâ xwe berdewam bike. PKK nêzîkî 500 gund li Başûr dagir kiriye û rî nade ku xelkê deverê gundêne xwe ava bikin û hatin çûyinê bikin. Eger PKK ne li Kurdistanâ Başûr bûya Tîrkiye tu cara nedikarî êrîşê vê deverê bike. PKK sedema yekemine ku berê Tîrka dide Kurdistanâ Başûr û dibe sedemê zererek mezin digihê xelkê sîvî yê deverê. PKK dema pêwist li dijî pêşmerge sekiniye û herî dawî hevpeymânia xiyaneta 16ê Oktoberê kiriye. PKK li dijî pêşmergeyeyan li gel Milisên Şehevalbendi kiriye û heta nihajî li devra Şingalê berdewam dike."

Lê PKK xwe di ser hemû rîexistinê Kurdistanê re dibîne û ji hemû rîexistinê Kurdistanê re dijmînitî dike. Ji bona ku wan tasfiye bike xebat û êrîş dike. Dixwaze ku mala hemû kurdan Dewleta Federe ya Kurdistanê têk bibe û xirab bike.

PKK dixwaze ku li hemû Kurdistanê desthilatdar be. Loma jî bi dewletên dagirkir û kolonyalist, bi rîexistin terorîst re tîfaq dike.

PKK ji hiqûqa navberbeşen Kurdistanê rîz nagre û pêwendiyêni navbeyna beşen Kurdistanê û rîexistinê Kurdistanê ji bona xirab bike, xebat û êrîş dike.

Divê hemû kurd, kurdperwer, rîexistin û partiyêni Kurdistanê vê rastiyê bibînin û nas bikin. Îzin nedin ku PKK pêwendiyen hemû beşen Kurdistanê, rîexistin û partiyêni Kurdistanê xirab bike.

Divê Hikûmeta Kurdistanê ûzin nedin ku PKK li Dewleta Federe ya Kurdistanê xirabiyê bike. Ji bona vê yeke ji hiqûqa neteweyî ya dewletê cî bi cî bike. Ji bona ku PKK ji Kurdistanê bê derxistin, bi Hikûmeta Federal ya Iraqê re tîfaq bike.

Engere, 12. 08. 2022

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABƏYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çîye? Ev ave.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

diran

Ev çîye? Ev dirane.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çîye? Ev agire.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çîye? Ev mare.
Bu nədir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Çç

çav

Ev çîye? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çîye? Ev çêleke.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

çaynîk

Ev çîye? Ev çaynîke.
Bu nədir? Bu çaynikdir.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapol.

çakûç

Ev çîye? Ev çakûçe.
Bu nədir? Bu çekicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

Êê

êleg

Ev çîye? Ev êlege.
Bu nədir? Bu jiletdir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çîye? Ev hêke.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

pê

Ev çîye? Ev pêye.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

kêr

Ev çîye? Ev kêre.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

Bb

bizin

Ev çîye? Ev bizine.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is a goat.

balon

Ev çîye? Ev balone.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çîye? Ev bacane.
Bu nədir? Bu pomidor.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çîye? Ev otomobile.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çîye? Ev taCe.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

Canî

Ev çîye? Ev Canê.
Bu nədir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcik

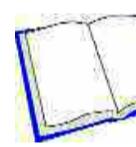
Ev çîye# Ev Cûcike.
Bu nədir? Bu cücedir.
Что это? Это цыпленок.
What is it? It is a chiken.

finCan

Ev çîye# Ev finCane.
Bu nədir? Bu fincadır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Dd

defter

Ev çîye? Ev deftere.
Bu nədir? Bu dəftərdir.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çîye? Ev dare.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

dest

Ev çîye? Ev deste.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

ker

Ev çîye? Ev kere.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çîye? Ev zebeşe.
Bu nədir? Bu qarşızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Ee

belg

Ev çîye? Ev elege.
Bu nədir? Bu hinduşqadir.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

elok

Ev çîye? Ev eloke.
Bu nədir? Bu hinduşqadir.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

Ff

fil

Ev çîye? Ev file.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an ele-

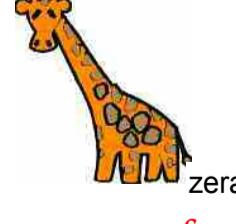
firok

Ev çîye? Ev firoke.
Bu nədir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

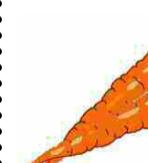
find

Ev çîye? Ev finde.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çîye? Ev zerafeye.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gizér

Ev çîye? Ev gizere.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carot.

gêzî

Ev çîye? Ev gêziye.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a braom.

gore

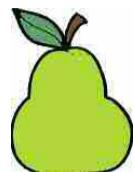
Ev çîye? Ev goreye.
Bu nədir? Bu corabdir.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

guh

Ev çîye? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdir.
Что это? Это ухао..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABƏYA BI FERHENG

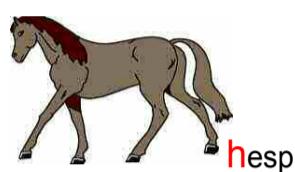
Hh

hirmê

hirç

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nədir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nədir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nədir? Bu dəvədir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

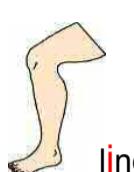
İi

dil

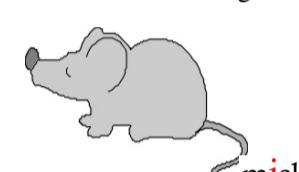
lepik

Ev çîye? Ev dile.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

lîng

Ev çîye? Ev lînge.
Bu nədir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

Ev çîye? Ev mişke.
Bu nədir? Bu sıçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

Îî

îsot

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nədir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

gustîl

Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nədir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

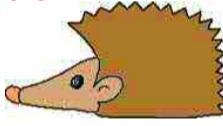

keştî

Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nədir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Jj

jûjî

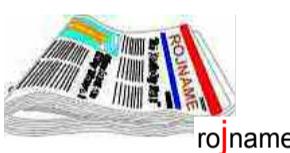

Ev çîye? Ev jûjîye.
Bu nədir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nədir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

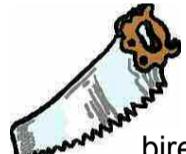
rojname

Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nədir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

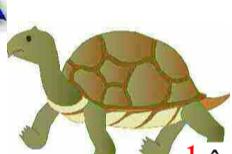
kevjal

Ev çîye? Ev kevjale.
Bu nədir? Bu xərçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nədir? Bu müşardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsîye.
Bu nədir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nədir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is a owl.

kevçî

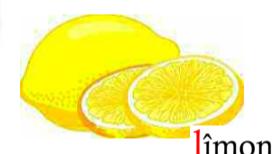
Ev çîye? Ev kevçye.
Bu nədir? Bu qaşıqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

Ll

lêv

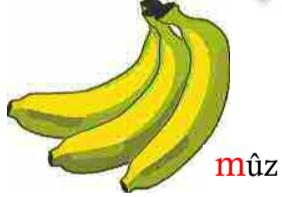

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nədir? Bu dodaqdır.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

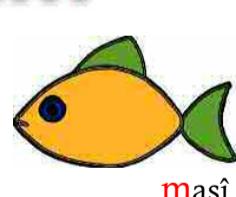
lîmon

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nədir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nədir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nədir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

meymûn

Ev çîye? Ev gamêše.
Bu nədir? Bu camışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

Nn

nan

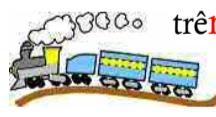
Ev çîye? Ev nanе.
Bu nədir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nədir? Bu zərrəbindir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

trêñe

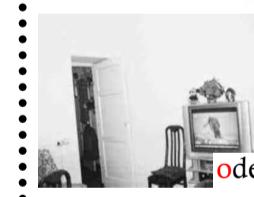

Ev çîye? ev trêñe.
Bu nədir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

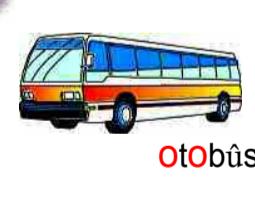
reng

Ev çîye? Ev rengé.
Bu nədir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye
Bu nədir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev otobûse.
Bu nədir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev sOle.
Bu nədir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

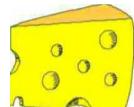

top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nədir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABƏYA BI FERHENG

Pp

penir

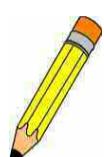
pivaz

Ev çîye? Ev penire.
Bu nödir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

Ev çîye? Ev pivaze.
Bu nödir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is a onion.

perçemek

pêñüs

Ev çîye? Ev perçemek.
Bu nödir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

Ev çîye? Ev pêñûse.
Bu nödir? Bu qoləmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Ss

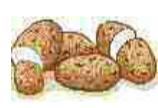
sêv

Ev çîye? Ev sêve.
Bu nödir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is a apple.

Ev çîye? Ev Stérke.
Bu nödir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звёзды.
What is it? It is a star.

se

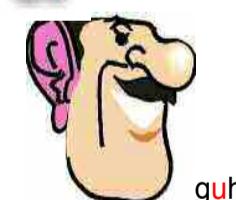
sêvik

Ev çîye? Ev seye.
Bu nödir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

Ev çîye? Ev sêvike.
Bu nödir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

Uu

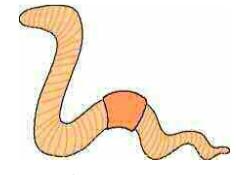
utî

Ev çîye? Ev utîye.
Bu nödir? Bu ütdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is a iron.

Ev çîye? Ev guhe.
Bu nödir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is a ear.

gul

kurme

Ev çîye? Ev gule.
Bu nödir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

Ev çîye? Ev kurme.
Bu nödir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

Qq

beq

Ev çîye? Ev beqe.
Bu nödir? Bu qurbağdır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çîye? Ev qaze.
Bu nödir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

pêñüs

Ev çîye? Ev perçemek.
Bu nödir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

Ev çîye? Ev pêñûse.
Bu nödir? Bu qoləmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

meqes

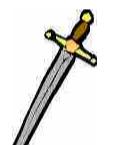
Ev çîye? Ev meqese.
Bu nödir? Bu qayçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çîye? Ev portqale.
Bu nödir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is a orange.

Şş

şûr

Ev çîye? Ev şûre.
Bu nödir? Bu qılınçdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çîye? Ev şeye.
Bu nödir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок..
What is it? It is a comb.

şîr

Ev çîye? Ev şîre.
Bu nödir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çîye? Ev şûşeye.
Bu nödir? Bu şüşödir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

Ûû

bilûr

Ev çîye? Ev bilûre.
Bu nödir? Bu tütökdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çîye? Ev brûske.
Bu nödir? Bu ildirimdir.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

çûk

Ev çîye? Ev çûke.
Bu nödir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupışk

Ev çîye? ev dupışke.
Bu nödir? Bu əqrəbdır.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a skorpion.

Rr

şêr

Ev çîye? Ev şere.
Bu nödir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

kêwrişk

Ev çîye? Ev kêwrişke.
Bu nödir? Bu doşandır.
Что это? Это зайц.

rovî

Ev çîye? Ev roviye.
Bu nödir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Tt

tîr

Ev çîye? Ev tirîye.
Bu nadir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

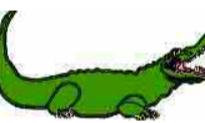
tûtiâ

Ev çîye? Ev tûtiye.
Bu nadir? Bu tutuquşudur.
Что это? Это попугай..
What is it? It is a parrot.

pirtük

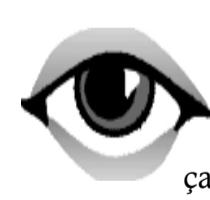
Ev çîye? Ev pirtûke.
Bu nadir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çîye? Ev tîmsahe.
Bu nadir? Bu timsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Vv

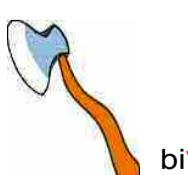
cav

Ev çîye? Ev cav.

keVok

Ev çîye? Ev keVoke.
Bu nadir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

bivir

Ev çîye? Ev bivire.
Bu nadir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is a axe.

berçaVik

Ev çîye? Ev berçaVike.
Bu nadir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки
What is it? It is glass.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABƏYA BI FERHENG

Ww

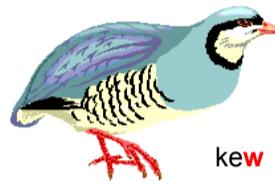
Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nədir? Bu ökdəkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

Ev çîye? Ev wêne.
Bu nədir? Bu şekildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nədir? Bu buluddur.
Что это? Это туча
What is it? It is a cloud.

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nədir? Bu kəklikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

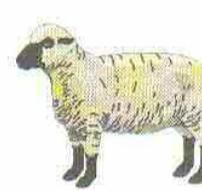
Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nədir? Bu arabüzəndir.
Что это? Это божья коровка
What is it? It is a lady-bird.

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nədir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nədir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nədir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nədir? Bu xiyardır.
Что это? Это огурец.
What is it? It is a cucumber.

heyve

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nədir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

1

çiya

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nədir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nədir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nədir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nədir? Bu zəngdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nədir? Bu vədrədir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nədir? Bu iynədir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABƏ

N b/s	KURDÎ		Azerî
	ya bi tipêñ latinî	ya bi tipêñ kirîñî	Latinî
1	Aa	Aa	Aa
2	Bb	Бб	Bb
3	Cc	Щщ	Cc
4	Çç	Чч	Çç
5	Dd	Дд	Dd
6	Êê	Ее	Ee
7	Ee	Яя	Өө
8	Ff	Фф	Ff
9	Gg	Гг	Gg
10	Hh	Хх	Hh
11	Îî	Ии	Ii
12	Ii	Ьь	Iı
13	Jj	Жж	Jj
14	Kk	Кк	Kk
15	Ll	Лл	Ll
16	Mm	Мм	Mm
17	Nn	Нн	Nn
18	Oo	Оо	Oo
19	Pp	Пп	Pp
20	Qq	Qq	-
21	Rr	Рр	Rr
22	Ss	Сс	Ss
23	Şş	Шш	Şş
24	Tt	Тт	Tt
25	Ûû	Үү	Uu
26	Uu	Юю	Üü
27	Vv	Вв	Vv
28	Ww	Ww	-
29	Xx	Xx	Xx
30	Yy	Йй	Yy
31	Zz	Зз	Zz

DIKARI BIXWINI

Швеция впервые после сделки по НАТО экстрадирует гражданина Турции

Власти Швеции приняли решение об экстрадиции турецкого гражданина впервые после того, как Анкара потребовала выдачи Стокгольмом нескольких людей в обмен на одобрение вступления

ния скандинавского государства в НАТО, сообщил Reuters. Отмечается, что шведские власти решили экстрадировать мужчину, которого, по сообщению шведской телекомпании SVT, приговорили в Турции к 14 годам тюрьмы в связи с обвинениями в мошенничестве с банковскими картами. "Это обычное дело. Речь идет о турецком гражданине, который был осужден за мошенничество в Турции в 2013 и 2016 годах", — рассказал агентству министр юстиции Швеции Морган Йоханссон. Сам подозреваемый заявил, что в Турции его несправедливо приговорили в связи с тем, что он принял христианство, отказался от военной службы и имеет курдские корни, отмечается в СМИ. В шведском ведомстве не уточнили, входил ли этот человек в список лиц, экстрадиции которых потребовала Турция.

kurdistan.ru

Hazırladı İsmail TAHİR

СМИ: член КСИР должен был получить \$1 млн за организацию убийства Помпео

Экс-госсекретарь США Майкл Помпео должен был стать еще одной целью члена Корпуса стражей исламской революции (КСИР, элитные части ВС Ирана), которому власти США в среду заочно предъявили обвинения в планировании покушения на Джона Болтона, экс-помощника по национальной безопасности бывшего американского президента Дональда Трампа. Об этом сообщил информационный портал Axios со ссылкой на источники.

По их данным, Министр США "подтвердил непосредственно экс-госсекретарю Помпео", что он должен был стать следующей после Болтона целью гражданина Ирана Шахрама Пурсафи. Как предполагает портал, Пурсафи за убийство бывшего главы

американской дипломатии мог получить \$1 млн.

Как заявили ранее власти США, Пурсафи пытался организовать убийство Болтона, вероятно, в качестве мести за гибель в январе 2020 года командующего силами специального назначения "Аль-Кудс" КСИР генерала Касема Сулеймани. В случае признания виновным Пурсафи грозит до 25 лет лишения свободы и штраф в размере до \$500 тыс. В Минюсте отметили, что в настоящий момент он остается на свободе за границей. Сулеймани погиб в ночь на 3 января 2020 года в результате ракетного удара США в районе багдадского аэропорта. В ответ Тегеран в ночь на 8 января нанес ракетный удар по двум объектам в Ираке, которые использовали американские военные: базе Айн-эль-Асад и аэропорту Эрбиль. Иранское руководство неоднократно заявляло, что обязательно отомстит за убийство Сулеймани. Болтон занимал пост помощника Трампа по национальной безопасности с апреля 2018 по сентябрь 2019 года, а Помпео - госсекретаря с апреля 2018 по январь 2021 года.

kurdistan.ru

В Ираке изъяли картину, предположительно, кисти Пикассо

Силы безопасности Ирака в ходе антитеррористического рейда в провинции Диана на востоке страны изъяли картину, предположительно написанную испанским художником Пабло Пикассо. Об этом сообщила в понедельник эмирская газета The National со ссылкой на МВД арабской Республики. По данным издания, работа Пикассо была обнаружена у трех человек, арестованных за участие в торговле наркотиками и их транспортировке. Подробности о состоянии картины не приводятся. Как ранее заявил директор пресс-службы Главного управления по борьбе с наркотическими средствами и психотропными веществами МВД Ирака Билал Собхи в интервью иракскому агентству INA, в ходе операции у преступников "была изъята картина, принадлежащая <...> художнику Пикассо".

В августе 2009 года в Ираке была обнаружена картина Пикассо "Обнаженная". Как сообщало издание Aswat al-Iraq, полотно, стоимость которого оценивается в \$10 млн, было найдено в одном из частных домов в Эль-Хилле в провинции Бабиль. Произведение было украдено из кувейтского музея во время вторжения Ирака в Кувейт в 1990 году.

kurdistan.ru

В Казахстане прошла церемония открытия памятника академику Князю Ибрагимовичу Мирзоеву

В Казахстане прошла церемония открытия памятника академику Князю Ибрагимовичу Мирзоеву

8 августа 2022 года состоялась торжественная церемония открытия памятника заслуженному деятелю науки и образования Казахстана, всемирно известному курдскому учёному, литератору,

Rafig Yaqubovich, председатель ОЮЛ «Ассоциация греческих обществ Казахстана «Филия» Иорданиди Георгий Константинович, заместитель председателя турецкого этнокультурного центра «Ахыска» Асиев Шахисмаил Ахметович, известный курдский поэт Садие Усыве Бало, Шех Хасан

филологу-востоковеду, председателю Ассоциации «Барбанг» курдов Казахстана (2003-2021) и президенту Международной федерации курдских общин (2016-2021), доктору филологических наук, академику Мирзоеву Князю Ибрагимовичу, организованная общественным фондом Князя Ибрагимовича Мирзоева (ФКИМ), приуроченная к годовщине со дня смерти академика Мирзоева.

Памятник установлен на могиле Князя Ибрагимовича в селе Мухаметжана Туймебаева Илийского района Алматинской области. Общая высота памятника вместе с постаментом — около 4 метров. Модератором мероприятия выступил руководитель ФКИМ Айдаров Латиф Амзевич.

В церемонии открытия приняли участие председатель Ассоциации «Барбанг» курдов Казахстана, член Совета АНК Алиев Азиз Зияевич, депутат Парламента Республики Казахстан, член Совета АНК Набиев Вакиль Гусейнович, председатель Международной федерации курдских общин (МФКО) Сейдов Шех Рамазан Мамедович, заведующий Секретариатом АНК города Алматы Балгимбаев Назар Албанович, первый заместитель Ассоциации Абдуллаев Азим Шамоевич, проректор Казахского национального педагогического университета имени Абая, проф. Бектемесов Мактагали Абдимажитович, заместители председателя Ассоциации «Барбанг» Ибрагимов Агали Ниязович, Мирзоев Везир Князевич, Мамедов Ибрагим Флизович, Президент ФКИМ Мирзоев

споры, а также курды Казахстана, Центральной Азии, и конечно же, друзья, соратники, родные и близкие Князя Ибрагимовича из разных городов.

Особыми гостями церемонии выступили известные курдские певцы Derweş Serhedi и Serhat Carnewa, писатели и члены курдского центра Международного союза писателей PEN Salih Kevirbirî и Bari Mahmud, родные профессора Мирзоева из Ирана — братья Fatollah, Farzandeh и Mohammad Ghezelbash, член Правления МФКО Барзани Набиев (Санкт-Петербург).

Денгбэж Дауреш Сархади в начале и конце мероприятия исполнил по курдским похоронным обычаям песни оплакивания (gerandîn).

В своём обращении председатель Ассоциации «Барбанг» курдов Казахстана Азизе Зийю Бадырхан отметил неоценимую роль академика Мирзоева, как высококвалифицированного организатора, в становлении и всестороннем развитии не только Ассоциации, но и Ассамблеи народа Казахстана, КазНПУ имени Абая, и в целом, суверенного и независимого Казахстана, а также комплексного развития курдского этноса в стране и в мире.

В продолжении мероприятия участники были приглашены на поминальный ужин (ас), где гости и

народной федерации курдских общин, члены и активисты Ассамблеи народа Казахстана и «Ассамблея жастары», председатели городских и республиканских этнокультурных объединений АНК, руководители филиалов, комитетов и структурных подразделений Ассоциации, представители органов и управления, общественных организаций, научные работники и преподаватели вузов, учёные, представители СМИ, активные деятели всемирной курдской ди-

участники делились тёплыми воспоминаниями о Князе Ибрагимовиче, в том числе сопредседатель Ассоциации чеченцев и ингушей Казахстана «Вайнах», член Совета Ассамблеи народа Казахстана Мурадов Ахмет Сейдараманович, председатель Осетинского культурно-просветительского центра «Ирныхас» Мамсиров Казбек Владимирович, сыновья академика Надира Каримовича — Бари и Дмитрий Надировы, и многие другие.

Премьер-министр: Власти Курдистана поддерживают диалог о восстановлении доверия между всеми иракскими сторонами

Региональное правительство Курдистана (КРГ) поддерживает диалог для восстановления доверия между

зил поддержку Регионального правительства Курдистана диалогу на основе взаимного признания и укреп- нительного положения".

"Мы должны восстановить доверие между всеми иракскими группами, принять друг друга и начать содержательные переговоры, чтобы противостоять многим проблемам страны", заявил премьер-министр Барзани после встречи.

Он также подтвердил готовность КРГ помочь политическим партиям в переговорах, и отметил, что конституция "может разрешить все споры".

Согласно пресс-релизу, в ходе встречи премьер-министр заявил, что у всех иракцев есть общие интересы, которые должны служить основой для сотрудничества.

"Премьер-министр Барзани также подчеркнул, что выполнение Конституции отвечает интересам всех иракцев и выведет страну на правильный путь".

Амери, которого сопровождала делегация иракской шиитской "Координационной структуры", в которую входит "Фатх", прибыл в Эрбиль 14 августа и также встретился с главой "Демократической партии Курдистана" (ДПК) Масудом Барзани. [kurdistan.ru](#)

всеми иракскими компонентами, заявил в воскресенье, 14 августа премьер-министр Масрур Барзани во время встречи с иракским политиком и главой альянса "Фатх" Хади аль-Амери. На встрече, состоявшейся в Эрбиле, стороны обсуждали последние события в Багдаде.

"Премьер-министр Барзани выра-

лениея доверия между всеми составляющими Ирака", — говорится в сообщении канцелярии премьер-министра. "Глава альянса "Фатх" обратил внимание на важность Курдистана и его лидерства в политических рамках Ирака и призвал все стороны в стране к диалогу, чтобы вывести страну из ее нынешнего затруд-

нения. В сентябре 2019 года.

Вероятно, МО Ирака все же сумело изыскать средства на обслуживание

из них представлял собой раннюю модель, а второй, более новую, оснащенную турелью EQ950 с камерой

для широкого обзора, обеспечивающей ситуационную осведомленность, и дополнительным датчиком с масштабированием изображения для идентификации цели.

Как сообщал ЦАМО, согласно опубликованному 4 мая 2021 года официом генерального инспектора Министерства обороны США (OIG) отчету, состоящие на вооружении ВВС Ирака штурмовики Су-25 и беспилотные летательные аппараты СН-4 китайского производства не были пригодны к полетам из-за нехватки запасных частей и финансовых средств на их обслуживание. В отчете было указано, что Ирак первоначально приобрел 20 БЛА, восемь из которых были потеряны в ходе эксплуатации. По состоянию на момент составления отчета, БЛА СН-4 в последний раз выполнили полеты в

ние БЛА СН-4 и возвратить их в эксплуатацию на фоне обострившейся обстановки в стране.

Семейство многоцелевых БЛА СН-4 класса MALE разработано входящей в состав корпорации CASC (China Aerospace Science and Technology Corporation) академией авиационной аэродинамики СААА (Academy of Aerospace Aerodynamics) и поставляется с широким комплектом датчиков. На вооружение Народно-освободительной армии Китая были приняты два варианта БЛА: базовый СН-4A, сконфигурированный, в первую очередь, для выполнения разведывательных задач с продолжительностью полета 30 часов, и ударный СН-4B, способный нести боевую нагрузку массой до 345 кг, но отличающийся меньшей продолжительностью полета (14 часов). [kurdistan.ru](#)

ВС Ирака возобновили эксплуатацию китайских БЛА СН-4

Командование армейской авиации Ирака возобновило применение по назначению разведывательно-ударных беспилотных летательных аппаратов (БЛА) СН-4 китайского производства. Как сообщает *Janes Defence Weekly*, Министерство обороны Ирака опубликовало видео, на котором министру обороны Джуме Инаду Саадуну 8 августа демонстрируют расположенный на авиабазе "Балад" наземный пункт управления БЛА. Глава оборонного ведомства также наблюдал за взлетом СН-4, вооруженного ракетами AR-1 с лазерным наведением и бомбами FT-9.

В видеорепортаже Д.Саадун заявил, что БЛА сыграли большую роль в ходе боевых операций против экстремистской группировки "Исламское государство", но были поставлены на хранение в 2017 году из-за истекающего срока эксплуатации. По словам министра, в 2021 году с производителем был подписан контракт на восстановление БЛА, работы в рамках которого начались около месяца назад. Министерство обороны Ирака впервые представило СН-4 в октябре 2015 года, не раскрыв сколько БЛА было приобретено. В 2019 году генеральный инспектор МО США сообщил, что у Ирака имеется более 10 БЛА СН-4, но только один из них готов к боевому применению из-за проблем с техническим обслуживанием. Впоследствии стало известно, что все БЛА были поставлены на хранение из-за проблем с контрактами на их обслуживание. Д.Саадун также ознакомился с двумя поставленными США БЛА "СканИгл". Один

для широкого обзора, обеспечивающей ситуационную осведомленность, и дополнительным датчиком с масштабированием изображения для идентификации цели. Как сообщал ЦАМО, согласно опубликованному 4 мая 2021 года официом генерального инспектора Министерства обороны США (OIG) отчету, состоящие на вооружении ВВС Ирака штурмовики Су-25 и беспилотные летательные аппараты СН-4 китайского производства не были пригодны к полетам из-за нехватки запасных частей и финансовых средств на их обслуживание. В отчете было указано, что Ирак первоначально приобрел 20 БЛА, восемь из которых были потеряны в ходе эксплуатации. По состоянию на момент составления отчета, БЛА СН-4 в последний раз выполнили полеты в

ние БЛА СН-4 и возвратить их в эксплуатацию на фоне обострившейся обстановки в стране.

Семейство многоцелевых БЛА СН-4 класса MALE разработано входящей в состав корпорации CASC (China Aerospace Science and Technology Corporation) академией авиационной аэродинамики СААА (Academy of Aerospace Aerodynamics) и поставляется с широким комплектом датчиков. На вооружение Народно-освободительной армии Китая были приняты два варианта БЛА: базовый СН-4A, сконфигурированный, в первую очередь, для выполнения разведывательных задач с продолжительностью полета 30 часов, и ударный СН-4B, способный нести боевую нагрузку массой до 345 кг, но отличающийся меньшей продолжительностью полета (14 часов). [kurdistan.ru](#)

"Миллионный марш" садристов назначен на субботу

Иракское "Движение садристов" заявило, что в следующую субботу, 20 августа, в Багдаде пройдет "миллионный марш" его сторонников. Шествие начнется на площади Тахрир, а затем направится к главной площади Великих торжеств. Глава "Движения садристов", влиятельный политический и шиитский религиозный деятель Муктада ас-Садр вчера вечером призвал к проведению "миллионного марша" в столице Ирака на фоне накала политической напряженности между шиитскими группировками. Садр призвал иракцев всех городов присоединиться к протестам и выдвинул ультиматум Высшему судебному совету о роспуске парламента до 19 августа.

Однако Совет уже 14 августа заявил, что роспуск законодательного органа не входит в его компетенцию.

Иран построит НПЗ в Сирии и Ираке

Иран достиг договоренностей с Сирией и Ираком о строительстве нефтеперерабатывающих заводов в этих странах. Об этом сообщил член комитета иранского парламента по энергетике Ирана Касем Саеди.

Одним из основных решений для нейтрализации санкций США является развитие экстерриториального сотрудничества с другими странами в нефтяной отрасли, например, строительство и участие в нефтеперерабатывающих заводах за рубежом.

По словам Саеди, Иран также подписал соглашения с южноамериканскими странами, такими как Венесуэла, о модернизации их нефтеперерабатывающих заводов.

Он также отметил, что одним из основных вопросов, который беспокоит Запад, является проникновение иранских технологий в страны, находящиеся на заднем дворе Америки "Они очень хорошо знают, что одна из возможностей, которую Иран смог создать для нейтрализации воздействия санкций способствовало развитию нефтяной промышленности других стран, таких как Венесуэла, - цитирует Саеди "Иран.ру". - Иран добился значительного прогресса в области технических и инженерных знаний и технологий, а также в подготовке специалистов".

Далее он отметил, что Исламская Республика также выразила готовность предоставить такие же услуги Ливану. "Скорее всего, они будут приветствовать это предложение, и мы обязательно будем сотрудничать с другими странами Центральной Азии в ближайшем будущем", — добавил Саеди. [kurdistan.ru](#)

СДС приостанавливают совместные с Коалицией операции в знак протеста против турецких атак

Возглавляемые курдами "Сирийские Демократические Силы" (СДС) приостановили операции против "Исламского государства" (ИГ), проводимые совместно с Международной коалицией по борьбе с ИГ. Таким образом СДС выражают протест против усиливающихся турецких атак на северо-востоке Сирии.

Как сообщил в интервью "BasNews" местный источник, решение было принято после того, как несколько бойцов и командиров СДС были убиты и ранены в результате авиаударов Турции

за последние две недели.

"Приостановка военных операций с Международной коалицией — это способ, которым СДС оказывает давление на Турцию, чтобы она прекратила свои атаки", — сказал источник.

Турция считает сирийских курдских бойцов северо-востока Сирии ответственными за турецкой "Рабочей партии Курдистана" (РПК), которую Анкара причисляет к террористическим организациям. В конце июля в результате турецкого авиаудара по автомобилю недалеко от Камышлы на северо-востоке Сирии погибли трое бойцов СДС, в том числе Сальва Юсук — заместитель командующего курдскими силами и координатор совместных операций СДС и коалиционных сил. Центральное командование США вскоре осудило нападение и заявило, что "Сальва был критически важным лидером СДС, который руководил силами в боевых действиях против ИГИЛ с момента разгрба борьбы за разгром гнусной идеологии на северо-востоке Сирии в 2017 году". [kurdistan.ru](#)

ДИПЛОМАТ

№ 30 (494) 08-14 августа 2022 год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Масуд Барзани и Хади аль-Амери обсудили политические события Ирака

Курдский лидер Масуд Барзани, президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК), 14 августа принял иракского политика, главу альянса "Фатх" Хади аль-Амери, чтобы обсудить политические события в Багдаде. Во время встречи стороны обменялись мнениями о политической ситуации в стра-

не, в том числе о препятствиях, с которыми сталкивается политический процесс.

Как сказано в пресс-релизе штаба Барзани, стороны подчеркнули, что все партии Ирака должны работать над преодолением политического кризиса в Багдаде. Во время встречи стороны обменялись мнениями о политической ситуации в стра-

не, в том числе о препятствиях, с которыми сталкивается политический процесс.

Альянс "Фатх" входит в про-

иранскую шиитскую "Координационную структуру", и визит Амери является попыткой последней достичь взаимопонимания с ведущей курдской партией. Визит Амери в Эрбиль состоялся после его встречи со спикером иракского парламента Мухаммедом аль-Халбоуси, представляющим суннитов. Их встреча состоялась накануне вечером.

Согласно официальным источникам, встреча Амери и Халбоуси была также сосредоточена на политической напряженности, и вопросе возобновления заседаний в парламенте для избрания нового президента с последующим формированием нового правительства Ирака.

kurdistan.ru

В Нью-Йорке напали на автора "Сатанинских стихов" Салмана Рушди

Британский писатель индийского происхождения Салман Рушди, автор романа "Сатанинские стихи", подвергся нападению перед выступлением в западной части штата Нью-Йорк. Об этом сообщает газета The Guardian.

По данным газеты, неизвестный прорвался на сцену Института Чатокуа, где писатель должен был выступить с лекцией, и начал бить Рушди в то время, когда его представляли аудитории. По предварительной информации, нападавший был вооружен ножом.

Сообщается, что на помощь писателю сразу же выбежали несколько человек, злоумышленник был моментально схвачен. В полиции сообщили, что Рушди был ранен в шею, его доставили в больницу. В каком состоянии находится писатель

до сих пор неизвестно.

В 1989 году верховный лидер Ирана аятолла Рухолла Хомейни издал фетву (религиозный указ) о вознаграждении за убийство Рушди. Причиной стал написанный им роман "Сатанинские стихи", вызвавший гневную реакцию многих мусульман, увидевших в книге оскорбление основателя ислама пророка Мухаммеда. Решение о физическом устранении

автора "Стихов" вызвало возмущение мирового сообщества и привело к разрыву дипломатических отношений между Ираном и Великобританией.

В течение нескольких лет Рушди находился под постоянной охраной агентов Скотленд-Ярда. В 2002 году британское правительство получило от Ирана негласные гарантии безопасности писателя, и охрана была снята.

kurdistan.ru

Сирия передала Ираку пятьдесят задержанных боевиков ИГ

Объединенное оперативное командование силами безопасности Ирака в субботу приняло 50 задержанных на территории Сирии боевиков террористической организации "Исламское государство" с иракским гражданством, говорится в сообщении информационной службы силовых структур Ирака.

"Передача террористов происходила через пограничный переход Рабиа на границе с Сирией, Федеральное агентство разведки и расследований министерства внутренних дел принял

их с целью завершения необходимых процедур против них", - отмечается в сообщении.

В пятницу, по сообщению информационного агентства Shafaq, около 150 семей членов ИГ* из 620 человек, в основном женщины и дети, прибыли в провинцию Найнава на севере Ирака из сирийского лагеря Аль-Холь. Иракское правительство с прошлого года начало перемещение содержащихся в лагере в сирийской пустыне членов семей подозреваемых в связях с ИГ* иракцев.

kurdistan.ru

Министр обороны Ирака призвал армию не вмешиваться в политические споры

Министр обороны Ирака Джума Инад призвал армию держаться "в стороне" от политического кризиса, с которым в настоящее время сталкивается страна.

Министр сделал это заявление 11 августа во время встречи с высшим командованием армии, прошедшей на фоне ожидаемой новой волны демонстраций сторонников двух соперничающих шиитских политических группировок - "Движения садристов" Муктады ас-Садра и "Координационной структуры".

Министр Инад призвал вооруженные силы держаться подальше от этой напряженности и подчеркнул, что они должны выполнять свою основную обязанность — защищать население от терроризма.

Вечером 10 августа "Координационная структура" призвала своих сторонников выйти к "Зеленой зоне" Багдада, где сторонники Садра проводят сидячую забастовку.

Муктада ас-Садр, ранее призвавший к роспуску парламента и досрочным выборам, на что не согласна "Координационная структура", 12 августа обратился к сторонникам последней, призвав их поддержать протесты садристов против "коррупции".

kurdistan.ru

AFP: ЕС представил окончательный текст соглашения по иранской ядерной сделке

Евросоюз, выступающий в качестве координатора на переговорах в Вене, представил окончательный вариант соглашения по иранской ядерной сделке. Об этом в понедельник сообщило Agence France-Presse (AFP) со ссылкой на представителя ЕС.

"Мы работали четыре дня, и сегодня текст представлен сторонам переговоров. Они завершены, это окончательный текст, он не будет пересматриваться", - отметил источник.

3 августа делегация Ирана прибыла в Вену для продолжения переговоров по возврату к Совместному всеобъемлющему плану действий (СВПД) по иранской ядерной программе.

СВПД был подписан с Ираном в 2015 году "пятеркой" Совета Безопасности ООН и Германией. Предыдущий президент США Дональд Трамп принял в 2018 году решение о выходе из этой договоренности. Действующий глава государства Джо Байден неоднократно сигнализировал о готовности вернуть Вашингтон в ядерную сделку. РФ, Великобритания, Германия, Китай, США и Франция с апреля 2021 года ведут с Ираном переговоры о восстановлении СВПД.

kurdistan.ru

ТӘSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:

TAHİR SÜLEYMAN

ÎMTÝAZ Ü SERNIVÝSAR:

TAHİR SİLÉMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Xüsusi müxbir:

Tariyel Cəlil

Региональный корреспондент:

Усуб Тейфур

Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə

S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17

Navnisan: Bakû Az1040, soqaq

S.Mêhmandarov xani 25, mal-17

Адрес: Баку Az1040, улица

С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzeti bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnib və

"Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.

e-mail: hewler@mail.ru

Şəhadətnamə: NFŞ 005004966

BUSB-un Sabunçu rayon filialı

VÖEN 1800061582

H/h 438010000

Sifariş: 1500